

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

**Iñigo Arbiza,
Oh Happy Day-ko
epaimahaikidea:**

dean

**“Mesedegarria izan da
zorrotz jokatzea”**

Gaurgero:

1., 2., 3. eta 4.
mailako ahozko
probak

**Sekuentzia
didaktikoa:**

Zer hartuko duzue?

Bidaia:

Galapagoak

Erdian:

4. mailako
azterketa-eredua

GIPUZKOA

ANDOAIN

ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA

ELKAR MEGADENDA BERGARA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA
bergara@elkar.com

DONOSTIA

HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

ELKAR MEGADENDA DONOSTIA
Fermin Calbeton, 21-30
20003 DONOSTIA
fcalbeton@elkar.com

ELKAR MEGADENDA

Bergara, 6
20005 DONOSTIA
bergarakalea@elkar.com

IRUN

ELKAR MEGADENDA IRUN
Colon pasealekua, 8
20300 IRUN
irun@elkar.com

OSKARBI LIBURUDENDA

Colon pasealekua, 11
20302 IRUN

TOLOSA

ELKAR MEGADENDA TOLOSA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA
tolosa@elkar.com

OÑATI

IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUZ

GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUZ

BIZKAIA

BARAKALDO

MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI

BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO

CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA

Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA

Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA

Correo, 7a
48005 BILBO

ELKAR MEGADENDA BILBO

Iparragirre, 26
48011 BILBO
iparragirre@elkar.com

LIZARDI LIBURUDENDA

Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA

Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA

Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA

Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA

Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUAXETA LIBURUDENDA

Rodríguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO

HITZ LIBURUDENDA
Arteakalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA

ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI

TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ
sanprudencio@elkar.com

CASA DEL LIBRO-AXULAR

LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA

Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ

Apraiztarrak, 1-Campus
01006 Araba
campus@elkar.com

NAFARROA

ARBIZU

BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI

KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA

(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑEA

ELKAR MEGADENDA IRUÑEA

A.M. Larraona, z/g.
Golem Eraikina
31008 IRUÑEA
amlarraona@elkar.com

LIBRERÍA EL PARNASILLO

Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑEA

IPARRALDEA

BAIONA

ELKAR MEGADENDA BAIONA
Arsenal Plaza
64100 BAIONA
baiona@elkar.com

Helbide honetara bidali behar da:

HABE aldizkaria

Vitoria-Gasteiz kalea, 3

20018 DONOSTIA

HARPIDETZA-ORRIA

Izen-deiturak:.....

Zein euskaltegitan ari zara ikasten?.....

Identifikazio Fiskalaren Kodea / Nortasun-agiria:

Helbidea: Telefonoa:

Herria: Posta-kodea: Lurraldea:

Posta elektronikoa

HABE aldizkaria jaso nahi dut (2010eko harpidetza: 26,20 € urtean 10 ale). Euskaltegi bateko ikasle bazara, harpidetza 13,10€

Honela ordainduko dut:

☐ HABEren izenean luzaturiko txeki bidez

☐ Transferentzia bidez (kutxa 2101.0381.01.0003069002)

☐ Kontu korronte bidez: Bankua edo Aurrezki Kutxa:

Sukurtsala:K.D.:

Zenbakia:

Formulario honetako datuak fitxategi automatizatu batean bilduko dira, HABE aldizkaria jasotzeko eskabideak kudeatu ahal izateko. Fitxategi datuetara sartzeko, datuok aldatu eta deuseztatzeko eskubidea erabili nahi izanez gero, HABEra jo dezakezue: Vitoria-Gasteiz kalea, 3-6. 20018 Donostia.

08

14

24

27

30

36

06 GAURGERO

- Euskalduntzearen lehen, bigarren, hirugarren eta laugarren mailak: ahozko proben ezaugarriak
- Mendebaldeko Saharako medikuntza tradizionala bizirik
- Oi Valdorba, eremu erromaniko emankorra
- Iñigo Arbiza, *Oh Happy Day*-ko epaimahaikidea: "Mesedegarria izan da zorrotz jokatzeari"

14 SEKUENTZIA DIDAKTIKOA

Zer hartuko duzue?

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Chieko Hata

24 ELKARRIZKETA

Iñigo Almandoz: "Astean bitan edo hirutan ordubete inguruko jarduera fisiko programatua egitea komeni da, ez gehiago"

27 BIDAIA

Galapagoak, uharte txundigarriak

30 MUSIKA

Daia abeslaria on line dago

32 KOMIKIA

Hazien bidaia (13. atala)

36 KULTURONTZIA

- Kubo-Kutxan: Intangibles in Terra Australis
- Argitalpen berriak

Ikasbil atarian ikusgai

411

Testuen/ariketen maila:

A1 A2 B1 B2 C1 C2

ERREDAKZIOA:

Eskarne Lopetegi
Esther Isasa
Mª Ixabel Valcarlos
Ion Imanol Iturriotz
Juan Miguel Gutierrez
Enrike Larrarte

Azaleko argazkia:
Josexo Arantzabal

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:
Zirrimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

INPRIMATEGIA:
GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA
BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Euskal Autonomia Erkidegoko
Administrazio Orokorra
HABE
www.habe.euskadi.net
Tel. 943 02 26 00
Faxa: 943 02 26 01
e-mail: argitalpenak@habe.org
Harpidetzak: harpidetzak@habe.org

Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) eta HABE aldizkariaren erredakzioan jasotako galdera batzuk jaso ditugu, beti bezala, txoko honetan zuei erakusteko. Hona hemen hil honetakoak:

"Ipuin bat gauero" liburuan agertzen da hizkera hau: "ezin mugiturik zeuden".
Nik esango nuke: "mugitu ezinik zeuden".
Biak daude ondo?

Mila esker

Igor

Zure galderari erantzunez, bai, bi eratar dago ondo. Izan ere, ezin, aditzaren eskuinean nahiz ezkerrean joan baitaiteke. Beraz, nahi bezala erabil daiteke. Era berean, ezinik/ezinda biak dira posible.

Kaixo, zalantza bat daukat. Duela aste batzuk, euskaltegian ariketa bat egin genuen, eskutitze-tan erabiltzen diren agur ereduak buruz, eta interneten bidez ikasten egon ginen. Hala ere, nahiz eta IKASBILen bila ibili naizen, ez dut aurkitzea lortu. Horregatik, gustatuko litzaidake zuek AGUR EREDUAK non aurkitu ditzakedan esatea.
Mila esker.

Gure ustez MEZU ELEKTRONIKOA IDAZTEN izeneko sekuentzia aritu zinen lantzen. Gure atarian aurkituko duzu (www.ikasbil.net), Sekuentziak izeneko sailean, lehen aipatutako izen berberarekin.

Egun on,
He empezado a aprender Euskera. ¿Qué material es el apropiado para empezar?

He escuchado alguna cosa de 1. maila y me resulta demasiado difícil. ¿Hay algo más elemental?

Eskerrik asko,

María

Los materiales clasificados como 1. maila son apropiados para las personas que tienen ya un nivel básico, no tanto para las que acaban de comenzar su proceso de aprendizaje. En tu caso, te recomendamos que consultes los materiales de la sección Pixka bat de nuestra página www.ikasbil.net que son más básicos (están en la columna izquierda).

En cualquier caso, te recomendamos también los vídeos de Kerman, mintzalagun bila (los tienes en la columna derecha), que tienen además secuencias de ejercicios asociados a cada vídeo.

Por último, te podríamos enviar algún material básico que tenemos, si nos das tu dirección postal.

Kaixo:

Nola esaten da esaldi hau: "Me cuesta mucho hablar en euskera"?

"Askokostatzen zait euskaraz hitz egin/egitea/egiten..."?

"Askokostatzen zait euskaraz hitz egitea" da hiru aukeren artea zuzena eta erabiliena edo ohikoena.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.ikasbil.net

Komikia

TXol

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

UZTAILEKO HABE ALDIZKARIAK HIKA EGITEN LAGUNDUKO DIZU

B1 Urtero bezala, berezia izango da HABE aldizkariaren uztailleko alea. Formatu aldetik, txikiagoa delako eta **edukiaren** aldetik, berriz, hika egiten lagunduko dizun materiala eskainiko dizulako. Ritxi Lizartza irakasleak sortutako elkarrizketak oinarri hartuta, proposamen ugari aurkituko duzu bertan nahiz www.ikasbil.net atarian.

EUSKARAREN BERRESKURATZEARI BURUZKO LEHEN DVD-LIBURUXKA EGIN DU GARABIDEK

C1 Garabide Elkartek argitaratu berri du *Euskararen berreskuratzea: hizkuntzak biziberritzeko gako batzuk* izeneko DVD-liburuxka. Argitalpen honen helburua euskararen **berreskuratze** prozesua eta hori bideratu duten gako nagusiak **hizkuntza gutxituak** dituzten komunitateekin partekatzea da. Xede horrekin, DVD-liburuxka lau hizkuntzatan (euskaraz, gaztelaniaz, ingelesez eta frantsesez) argitaratu dute eta lehenengo aleak Munduko Herri Indigenen Biltzarrean banatu dituzte, New Yorken.

Desagertze **dauden** hizkuntza gutxituen biziberritzeari nolabaiteko bultzada emateko asmoz sortu du proiektu hau Garabidek, eta DVD-liburuxka hau bilduma zabalago bateko lehenengo alea da. Bertan euskararen berreskuratze prozesua aztertu eta horren sintesia hartu dute abiapuntutzat. Bilduma osatuko duten beste argitalpenak sintesi horren mamitzea izango dira. Horietan arloz arlo landuko dituzte euskararen berreskuratzean oinarrituta hizkuntzak biziberritzeko esparru nagusiak: hizkuntzaren corpusa, hezkuntza, hedabideak, kultur ekoizpena, herri eta nazio mailako mugimendu sozialak, erakunde publikoak eta lan mundua.

GOOGLETRANSLATE ITZULPEN-ZERBITZUAK EUSKARA ERANTSI DU

B1 GoogleTranslate itzulpen-zerbitzuan euskara gehitu dute, Alpha egoeran bada ere, munduko beste 56 hizkuntzarekin batera.

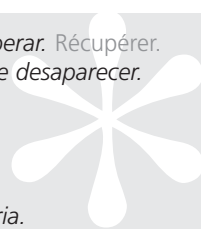
Google-ren sareko itzulpen zerbitzua da Translate ezaguna eta beste bost hizkuntza-aukera eskaintzen hasi da: Euskara, Azerbaijanera, Armeniera, Urdua eta Georgiera.

Gehitu diren bost hizkuntzak Alpha egoeran daude; **garapen fasean**, alegia. Hortaz, itzulpenak ez dira beste hizkuntzetan bezain zehatz eta zuzenak. Hala ere, datozen hiletarako hobekuntzak aurreikusten dituzte Alpha egoera hori gaingitzeko. Norberak ere lagundu dezake tresna hobetzen, itzulpen okerrak aurkitu ahala garatzaileei jakinaraziz.

Gehitu dituzten hizkuntzen artean, guztira, 100 milioi biztanleko populazioa osatzen dugu.

BERRESKURATZE.- Berriz eskuratu. *Recuperar.* Récupérer.
DESAGERTZEAR EGON.- Estar a punto de desaparecer.
Être sur le point de disparaître.
EDUKI.- Contenido. Contenu.
GARAPEN FASE.- Fase de desarrollo.
Phase de développement.
HIZKUNTZA GUTXITU.- Lengua minoritaria.
Langue minoritaire.

Euskalduntzearen lehen, bigarren, hirugarren eta laugarren mailak: ahozko proben ezaugarriak

B1 Apirileko alean eman genuen 1., 2., 3. eta 4. mailako proba idatzien deialdiaren berri. Oraingoan, berriz, ahozko probak nolakoak izango diren azalduko dizuegu. Bide batez, gogoratu **1., 2. eta 3. mailetan entzumena neurtzeko proba ahozkoarekin batera egingo dela.**

1. maila

Entzumena:

Egitekoa: Azterketariak eguneroko bizitzako edo ohiko gaien inguruko hainbat testu grabatuta entzungo ditu. Testu horien ulermena frogatu beharko du, egingo zaizkion zenbait galderari erantzunez. Testua luzea izan liteke (5/6 minutu ingurukoa, bi zatitan) edo zenbait testu labur (minutu ingurukoak), minutu-kopurua osatu arte. Testuko ideia nagusia jasotzen jakin beharko du, informazio garrantzitsua bereizten edota xehetasun batzuk nabarmentzen. Zati honek 20 puntu izango ditu denera, eta gainditzeko, gutxienez, 10 lortu beharko dira. Atal honen iraupena 25 minutukoa izango da, gehienez.

Mintzamena:

Egitekoa: Azterketariak elkarriketa bat izango du aztertzaileekin edo beste azterketari batekin. Probak hiru aldi izango ditu: a) aztertzaileen galderak, sarrera gisa, b) aurrez prestatutako gai baten azalpena eta c) gai batekin lotutako elkarriketa, argazkiak oinarri hartuta.

Atala neurtzeko irizpideak hauek izango dira: a) hizkuntzaren egokitasuna eta jariotasuna, b) diskurtsoaren antolaketa eta elkarreragina, eta c) hizkuntzaren aberastasuna eta zuzentasuna. Gehienez 30 puntu izango ditu atal honek eta gainditzeko 15 puntu beharko dira. Azterketariak 10 minutu izango ditu gaia prestatzeko eta 10 minutu inguru proba egiteko.

2. maila

Entzumena:

Egitekoa: Azterketariak eguneroko bizitzako edo ohiko gaien inguruko hainbat testu grabatuta entzungo ditu. Testu horien ulermena frogatu beharko du, egingo zaizkion zenbait galderari erantzunez. Testua luzea izan liteke (5/6 minutu ingurukoa, bi zatitan) edo zenbait testu labur (minutu ingurukoak), minutu-kopurua osatu arte. Testuko ideia nagusia jasotzen jakin beharko du, informazio garrantzitsua bereizten edota xehetasun batzuk nabarmentzen. Jakin ere jakin beharko du hizlariaren jarrera eta informazioa bereizten eta testuari dagozkion ondorioak ateratzen. Zati honek 20 puntu izango ditu denera, eta gainditzeko, gutxienez, 10 lortu beharko dira. Atal honen iraupena 25 minutukoa izango da, gehienez.

Mintzamena:

Egitekoa: Azterketariak elkarriketa bat izango du aztertzaileekin edo beste azterketari batekin. Probak hiru aldi izango ditu: a) aztertzaileen galderak, sarrera gisa, b) azterketariak aurrez prestatutako gai baten azalpena eta c) gai batekin lotutako elkarriketa, argazkiak oinarri hartuta.

Atala neurtzeko irizpideak hauek izango dira: a) hizkuntzaren egokitasuna eta jariotasuna, b) hizkuntz baliabideak, diskurtsoaren antolaketa eta elkarreragina, eta c) hizkuntzaren aberastasuna eta zuzentasuna. Gehienez 30 puntu izango ditu atal honek, eta gainditzeko 15 puntu beharko dira. Azterketariak 10 minutu izango ditu gaia prestatzeko eta 10 minutu inguru proba egiteko.

3. maila

Entzumena:

Azterketariak kultura orokorreko gaien inguruan grabatu-
ta entzungo dituen testuen ulermena frogatu beharko du,
egingo zaizkion zenbait galderari erantzunez. Entzungaia
testu bakarra izan liteke edo zenbait testu labur.

Grabazioak behin edo bitan entzungo dira entzungai
motaren arabera eta azterketariak denbora jakin bat izan-
go du grabazioa entzun aurretik galderak irakurtzeko.

Testuko ideia nagusia, informazio garrantzitsua edota
xehetasunak ulertu beharko ditu, Era berean, informazioa
eta iritzia bereizi edo ondorioak ere atera beharko ditu.

Hainbat egiteko mota erabil daiteke: aukera anitzeko-
ak, egia/gezurra erakoak, erantzun laburrekoak, esaldiak
osatzekoak, taulak osatzekoak edo loturak egitekoak.
Atal honek 20 puntu izango ditu denera, eta gainditze-
ko, gutxienez, 10 lortu beharko dira. Proba honen irau-
pena 25 minutu ingurukoa izango da.

Mintzamena:

Azterketariak elkarriketa bat izango du aztertzaileekin
edo beste azterketari batekin. Atal honek bi ariketa izan-
go ditu:

Azterketariak aurrez prestatutako egiteko bat gauzatzea.

Aztertzaileek gai bat eskainiko diote azterketariari
presta dezan. Horretarako, testu-aipamenak, elementu
grafikoak edo irudiak eman dakizkioke azterketariari egi-
tekoa prestatzeko.

Azterketariak 20 minutu izango ditu azaldu beharreko
gaia prestatzeko, eta 5 minutuz hitz egitea eskatuko zaio
aztertzaileen aurrean. Epaimahaiaren aurrean gaia gara-
tzeko gidoiaz baliatu daiteke, baina ez da onartuko aldez
aurretik prestatutako testurik irakurtzea. Tarteka, azter-
tzaileek gaiaren inguruan egin ditzaketen galderei ere
erantzun beharko die azterketariak.

Argazki edo beste elementu grafikoez baliatuz,
bat-bateko elkarriketa aztertzaileekin edo beste azter-
ketari batekin.

Bat-bateko elkarriketak 5 minutu inguru iraungo ditu.

Bi ariketen kalifikazioak gehienez 30 puntu izango
ditu eta gainditzeko 15 puntu beharko ditu.

Mintzamenaren ebaluaziorako kontuan hartuko da
egitekoari zuzen eta egoki erantzun zaion, azalpenean
diskurtso argia, landua eta jarioarena garatu duen, elka-
rreraginean galderei erantzunez norbere ikuspuntua eta
iruzkinak egoki adierazten dituen eta, oro har, nolako
zuzentasunez aritu den, nolako baliabide morfosintakti-
ko edo lexikoak erabili dituen, jarioetasuna eta ahoskera.

4. maila

Mintzamena:

Egitekoa: Idazmena neurtzeko proban jorratutako gaia
izango du hizpide azterketariak, ordu erdi lehenago adie-
raziko zaion ekintza komunikatiboa gauzatzeko azter-
tzaileen aurrean.

Ariketak berak 10 minutu inguru iraungo du.

Ebaluatzeko irizpideak:

Mintzamenaren proba ebaluatzerakoan, kontuan
izango dira a) zer neurritan egin duen azterketariak agin-
du zaiona, eta b) zuzen (gramatikaren arauak betez) eta
egoki (testuinguruaren arabera eta testuaren legeen ara-
bera) egin duen. ■

Kontuan izan!

1., 2. eta 3. mailako entzumen-probak ahozko azterketarekin batera egingo dira.

– 1., 2. eta 3. mailako ahozko probak honako toki hauetan
egingo dira:

Bizkaia: Barakaldoko BEC-en.

(Ate nagusia, iparraldeko sarbidea)

Araba: Gasteizko Armentia ikastolan.

Gipuzkoa: Donostiako Zubiri institutuan.

– 4. mailakoek orain arteko ereduari jarraituko diote. 4. mai-
lako ahozko probak honako toki hauetan egingo dira:

Bizkaia: Deustuko Unibertsitatean.

Araba: Gasteizko Armentia ikastolan.

Gipuzkoa: Donostiako Ilazki euskaltegian.

Informazio gehiago:
www.habe.euskadi.net atarian.

Mendebaldeko Saharako medikuntza tradizionala bizirik

Testua: Leire Echeazarra Escudero, farmazialaria eta ikertzailea

B1 Marokok okupatu zuenetik, Herri Sahararrak gogor egin du lan-egoera politikoa, soziala, militarra eta ekonomikoa hobetzeko, autodeterminazioa lortzeko itxaropenaz. Hogeita hamalau urte geroago, **osasun-arloak**, beste arlo batzuetan bezala, egoera latzetara moldatzea lortu du, ospitaleak, osasun-zentroak, laborategiak eta abar eraikiz. Era berean, herri honek bere tradizio propioei eusten jakin du, eta bere-berea duen “medikuntza berdeak” bizirik dirau sahararren artean.

Kanpamentuen antolaketa

Gaur egun 170.000 bat saharar bizi dira Aljeriak utzita-ko **basamortuan**. Tinduf hiri aljeriarraren inguruko lurraldean kokatzen dira errefuxiatu sahararren kanpamentuak. Bertan zenbait landare eta abererekin bizi dira, baina premiazkoa dute kanpoko laguntza. Nazioarteko laguntzari esker jarraitzen dute bizirik, batez ere elikadurari eta laguntza medikoari dagokienez. Basamortuaren erdian, jaimetan eta adobez egindako etxetxoetan bizi dira, harria eta hondarra besterik ez dagoen bizileku latz batean. Kanpamentuak *wilay* (probintzia), *daira* (herri) eta *barrio* (auzo) deitutakoetan biltzen dira.

Kanpamentuetako osasun-zerbitzua

Wilay bakoitzean ospitale txiki bat dago eta *daira* edo herri bakoitzean osasun-zentro bat: hor osasun-langileek kontsulta eskaintzen dute aldizka. Ez dago elektrizitate-rik. Beraz, **sorgailuz** baliatzen dira. Gaitza larriagotzen denean, nazio-ospitalera edo haur-ospitalera (biak Rabunin daude) joaten dira, beraien zentroetan azpiegitura, bitarteko edo langileen eskasia dutelako. Hiriburu administratiboa da Rabuni eta han badago elektrizitatea eta ur-korrontea. Tindufer joateko biderik azkarrena da (45 minutu gutxi gorabehera), eta bertako ospitaleetara eramaten dituzte hasiera batean gaixoak, baina egoera larriagotzen bada, Aljerreko edo Oraneko ospitaleetara.

Nazioarteko laguntzari esker eratutako *Botika Nagusia* arduratzen da kanpotik etorritako medikamentuak **antolatu** eta banatzeaz. Horrek eta Medicus Mundi Catalunya-ren laguntzaz abiatutako Farmaziako Laborategiak osatzen dute kanpamentuetako osasun-sarea. Kataluniako Medicus Mundiren ahalegina osasun-langileen prestakuntza **sustatzea** da. Horretarako, trebakuntza-ikastaroak antolatzen dituzte, botikak ekoiztu, egokitu eta produkzioa kudeatzen irakasteko. Horrela, botika falta saihestu nahi dute eta kanpoko laguntzaren beharra gutxitu, autonomoagoak izan daitezen. Erakunde hau, era berean, bertako langileek botikak zentzuz erabil ditzaten ahalegintzen da: horretarako, heziketa-programak antolatzen dituzte.

Saharako medikuntza tradizionala: medikuntza berdea

Sahararrek, neurri batean, nazioarteko laguntzari esker antolatu dute euren osasun-zerbitzua. Hala ere, arbasoek utzitako kultura, tradizio eta ohiturei jarraiki, **sendabelarrekin sendagai** ugari prestatzen dituzte.

Tribu berbereen farmakopeatik (Mendebaldeko Saharako, Senegaleko, Maliko eta Mauritaniako basalandareen erabileran oinarritua) eta Yemenetik etorritako farmakopea arabiar-islamiarretik sortu zen Saharako medikuntza tradizionala. Ederki atzematen da gainera bi iturri horietatik eratorria dela sendabelarren izenen % 75ek jatorri arabiarra dutelako, eta beste % 25ek berbera.

Landareetatik erabilitako zatiak honako hauek dira: adarrak, hostoak, **haziak**, fruituak, erretxina eta goma. Familiek maiz erabiltzen dituzte erremedio horiek hainbat gaitz sendatzeko. Kontserbatzeko metodoa oso sinplea da. Normalean, probetxuzko landare zatiak txikitu eta lehortu egiten dituzte, eta zapi edo plastikozko poltsetan gorde, **prestakinak** modu egokian mantentzeko. Gero, lehortutako produktuak almerizean **xehatzen** dituzte eta gamelu esnetan edo uretan irakin, te gisa.

Bi medikuntza tradizional bereiz daitezke: adituek praktikatzen dutena eta familia bakoitzeko emakume zaharrenak praktikatzen duena. *Tabita*-k emakume **petrikiloak** dira, eta sendabelar eta erremedio tradizionalak ezagutzen dituzte. Erremedioak infusiotan, egosita edo **txaplata** gisa erabiltzen dituzte gehienetan. Tradizio zahar hori belaunaldiz belaunaldi transmititzen da; amek alabei transmititzen diete, osasun-arazo ohikoenak sendatzeko: urdaileko mina, larruazaleko gaixotasunak edo katarroak, besteak beste.

Nola lortzen dituzte sendabelarrak?

Sendabelarrak oso preziatuak dira sahararrentzat, batez ere, tribu nomadek Mendebaldeko Saharan aurkitzen dituztenak. Esaera zaharretan ere halaxe dago jasota: "Mendebaldeko Saharako landare guztiak **sendagarriak** dira" edo "gameluek bazkatzen dituzten belar guztiak sendagarriak dira".

Kanpamentuak dauden lurra oso **elkorra** da; klima kontinentaleko basamortua da, oso landare eta animalia gutxiko eskualdea. Nahiz eta erremedio gehienak Mendebaldeko Saharako lurralde askatuetatik etorri, medikuntza arabiar eta islamikoko sendabelarrak lortzeko Tindufeko merkatua da gunerik garrantzitsuena. Sendabelarrak Mauritanian, Aljeriako beste hiri batzuetan eta Mendebaldeko Saharako lurralde okupatueta ere aurki daitezke eta gerraren erruz banatuta geratu ziren senideen arteko trukearen bidez eskuratzen dituzte.■

B1

Hauek dira hurrengo testuan dauden hutsuneak betetzeko behar dituzun hitzak. Aukeratu eta txertatu dagoen tokian. Erne! hitz hauek deklinatu gabe daude eta.

babes / hizkuntza / itsasalde / lurralde / nomada / tribu

Saharaui edo Saharawi, sahararra, alegia, hitzak "basamortuko jendea" esan nahi du. XI. eta XIII. mendeetan Yemenetik migratu zuten arabiarrek Mendebaldeko Saharan bizi ziren Sahjaha talde berbereekin elkartu zirenean sortu zen Herri Sahararra. Suni islamikoa zen haien erlijioa eta *hassanyia* (tradizio berberean sortutako arabiar dialekto bat) Tribu gehienak ziren eta gamelu, ahuntz eta ardiak haztetik bizi ziren. Kanpamentu nomadak ur eta janari bila mugitzen ziren haien abereekin. 1970eko hamarkadan, Espainiako kolonizazioaren ondorioz, saharar batzuk finkatu ziren, aurreko bizimodu nomada baztertuta. Hala ere, 1975. urtean, Maroko eta Mauritaniaren okupazioaren ondorioz, milaka sahararrek ihes egin zuten eta Aljeriako basamortuan aurkitu. Geroztik, zain daude Nazio Batuen Erakundeak (NAE) autodeterminazio-eskubidea gauzatu arte, bere noiz bueltatuko zain.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

ANTOLATU.- Organizar. Organiser.
BASAMORTU.- Desierto. Désert.
ELKOR.- Árido/a. Áride.
HAZI.- Semilla. Graine.
NAZIOARTEKO.- Internacional. International/e.
OSASUN-ARLO.- Ámbito sanitario. Domaine sanitaire.
PETRIKILO.- Curandero/a. Guérisseur/euse.

PRESTAKIN.- Preparado. Préparation.
SENDABELAR.- Hierba medicinal. Herbe médicinale.
SENDAGAI.- Botika. Medicina. Médecine.
SENDAGARRI.- Medicinal. Medicinal/e.
SORGAILU.- Generador. Générateur.
SUSTATU.- Bultzatu. Promover. Encourager.
TXAPLAT.- Enplastu. Emplastro. Emplâtre.
XEHATU.- Desmenuzar. Émietter.

Oi Valdorba, eremu erromaniko emankorra

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

B1 Valdorba izena entzunez gero, kantu ezaguna datorkigu gogora. Baina, berez, Valdorba edo Orbaibar Nafarroako **eskualde** bat da. Nafarroako erdialdean dago, Iruñetik oso hurbil. **Ibar** lasaia da, zerikusi eta zer gozatu asko duena, batez ere, erromaniko zalea bazara.

Valdorba Erriberriko merindadearen baitan kokatua, zazpi udalerrik osatzen dute, eta horien baitan 21 herri daude: guztira, 2.000 biztanle inguru. Badira Garinoain eta Barasoain bezalako herriak, eta baita familia bakarreko herriak ere. Ingurumen oso aberatsa dauka, perretxiko mota asko aurki daitezke, boilur (trufa) estimatuak ere badituzte eta ornitologian oparoa da. Baina altxorren artean preziatuena seguruenik arte erromanikoa dugu: Eraikuntza asko daude eta horietako batzuk oso bereziak dira.

Herritarrek beraien buruak trebatu

Milaka dira urtero joaten diren artezale zein bestelako bisitariak. Eta biztanleek ahalegin handia egiten dute kanpotarrak ondo hartzeko, **arte-ondare** ikusgarria harrotasunez erakusteko.

Ondasun erromanikoa dela eta, eskualdean 31 eliza daude sasoi hartakoak; eta batzuk oso ondo kontserbatuta; are gehiago, **aurkikuntza** oso garrantzitsuak daude. Hango sekretuak erakusteko gidari onenetako bat Jabier Intxusta da. Garinoainen jaiotakoa da eta orain dela zazpi urte familiako etxe zahar bat erosi zuen. Emaztearen laguntzarekin pazientziaz zaharberritu, apaindu eta *Lakoak* landa-etxea zabaldu zuten.

Landa-etxe xarmanta prestatzeaz gain, artearen gainean ikertzen hasi zen. "Esaten ziguten hemengo artea oso berezia zela, baina inork ez zigun zergatia azaltzen eta **jakin-mina** piztu zitzaidan". Jaime Azaola izeneko adi-tuak hitzaldia eman zien eta galdera gehiago sortarazi zizkien. Eta halako batean, Ander Ortega historialariak Etxanoko elizako arkiboltari buruzko ikerketa harrigarria egin zuen. "Handik aurrera, Astrolabio elkartearen baitan eta Ibarren aldeko Garapen Elkartearen laguntzarekin hemengo ondarearen gainean hitz egiten, ikertzen eta eztabaidatzen hasi ginen. Sei urtetan lan handia egin genuen, eta geure buruak trebatu egin genituen. Izan ere, Valdorbara etortzen diren bisitarien galderei erantzutea gero eta zailagoa da". Lan handia egiten dihardute, baina gutxi dira eta Jabier Intxustak aitortu digu oraindik Valdorban dauden 31 elizetatik 10 bakarrik **ikertu** ahal izan dituztela".

Intxustaren esanetan, Valdorban dauden arte erromanikoko **eraikuntzak** ez dira desberdinak "Arte erromanikoa nazioartekoa baita, ez dago estilo zehatzetan banatuta", baina era berean, azaldu digu eraikuntza horien egileek elizaren gaiei baino garrantzia handiagoa eman zietela sasoi hartan hizketa-gai ziren bestelako gaiei. Horrez gain, Orbaibarren dagoen eraikuntza kopuru handiari gehitu behar zaio, horietako batzuk oso ondo zainduta daudela, nahiz eta orain dela 800 urte baino gehiago eraikiak izan.

Ekainaren 23 eta 24an, Etxanora

Arte erromanikoko eraikuntzen ezaugarri garrantzitsuenetakoa da hainbat alor kontuan hartzen zituztela: ingurunea, argia, soinua, eskultura eta pintura. Valdorbako pintura gehiena galduta dago, Eristaingo elizakoa **salbu**, baina eraikuntza batzuk oso ondo zainduta daude. Horietako bat Etxanoko eliza da. Iparrera begira dago eta solstizioan oinarrituta dago. Horregatik, Intxustak azaldu digu ekainaren 23an eta 24an jende ugari joango dela argi naturalak sortaraziko duen ikuskizunaren lekuko izatera. Izan ere, egun horietan elizako hainbat eskultura modu oso berezian **argiztatuko** dira. "Hori ikusi gabe, ezin da sinistu nolako **zehaztasunarekin** egiten zituzten eraikuntzak".

A1

1.- Nork abesten du *Baldorba* abesti ezaguna?

- ☐ a. Benito Lertxundik
- ☐ b. Itoitz taldeak
- ☐ c. Mikel Laboak

2.- Norenak dira *Baldorba* abestiaren hitzak?

- ☐ a. Bernardo Atxagarenak
- ☐ b. Kirmen Uriberenak
- ☐ c. Jose Antonio Urbeltzenak

3.- Zein zine-zuzendari da orbaibartarra?

- ☐ a. Montxo Armendariz
- ☐ b. Julio Medem
- ☐ c. Imanol Uribe

Erantzun-orria 45. orrialdean duzu.

ARGIZTATU.- Argitu, argi egin. *Iluminar.* Illuminer.

ARTE-ONDARE.- *Patrimonio artístico.*

Patrimoine artistique.

AURKIKUNTZA.- *Hallazgo.* Découverte.

ERAIKUNTZA.- *Construcción.* Construction.

ESKUALDE.- *Comarca.* Région.

GALTZEKO ZORIAN (EGON).- Galtzeko arriskuan egon.

Estar a punto de perderse. Être sur le pont de se perdre.

IBAR.- Bailara, aran. *Valle.* Vallée.

IKERTU.- *Investigar.* Rechercher.

JAKIN-MINA.- Kuriositatea. *Curiosidad.* Curiosité.

ONDASUN.- *Riqueza.* Riquesse.

SALBU.- Ez beste, izan ezik. *Excepto.* Sauf.

ZEHAZTASUN.- Xehetasun. *Precisión.* Précision.

Motibo harrigarriak

Etxanoko elizako arkiboltan Aratusteeek bere baitan hartzen dituzten bizioak dira motibo nagusiak, baina ez da jainkotasunetik aldentzen den bakarra. Valdorban dagoen beste altxor bat Eristaingo eliza da. Haren barruan aurkitu dituzte Nafarroako pintura zaharrenak eta bertan, besteak beste, basajaun bat ageri da. Horrez gain, Luzifer inoiz ikusi ez den bezala irudikatu-ta dago. "Halako eraikuntza ikusgarri asko daude, baina batzuk **galtzeko zorian** daude; eta hori saihestu egin behar dugu".

Bisita gidatu interesgarriak antolatzen dituzte bailarako altxor hauek ezagutarazteko: Horretarako, Valdorbako Ibarren aldeko Garapen Elkartearekin harremanetan jarri beharra dago helbide honetan: info@valdorba.org edo bestela telefono honetara deituta: **948 720 500** (ikus azalpen gehiago www.valdorba.org web orrian).■

Iñigo Arbiza, Oh Happy Day-ko epaimahaikidea: “Mesedegarria izan da zorrotz jokatzea”

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)

Argazkiak: Josetxo Arantzabal eta EITB

B1 Itzali dira fokuak eta telebista platoa hutsik gel-ditu da, baina ETBko *Oh Happy Day* ikuskizunaren bigarren edizioak arrastoa utzi du: asko izango baitira saioaren arrakastaren ondorioz **norabidea** birplanteatuko duten abesbatzak. Eta bestetik, alor horretan bestelako eredua erakutsi duelako telebista saioak, gaztetxoak erakarritik. Lehiaketa-saioko **epaimahaikide polemikoa** izan den Iñigo Arbizarekin izan gara, *Oh Happy Day*-ren barruan dagoena hobeto ezagutzeko asmotan.

Iñigo Arbizak eskarmentu handia dauka musika eta abesbatzen munduan. Kantatzeaz gain, musika-kritikari gisa ere aritu izan da eta Miren Fernandez eta Unai Zabaletarekin batera, *Oh Happy Day* saioko epaimahaia osatu du. Epaimahaiaren lana askotan kritikatu izan da, emandako azalpenengatik eta erakutsitako **zorrotzasunagatik**, baina, oro har, pozik daude bizi izandakoarekin. Are gehiago, bigarren edizioa lehena baino hobe izan dela esan dute askok, eta Arbiza ados dago: “Aurrenekoa guztiontzat gauza berria zen, epaimahaiarentzat, zuzendarientzat, parte-hartzaileentzat... zer aldatu eta zer hobetu pentsatzeko aukera izan dugu eta horregatik oraingoan aldaketak egin ditugu. Uste dut ikusleek ere sumatu dutela hori”.

Arbizak onartu digu lehiaketako irabazlea, Astigarragako *Ahots Gazteak* taldea, hasieratik izan zuela gustuko. “Ni berdin poztuko nintzatekeen Eibarkoak edo Mallabiakoak irabazi izan balu, hirurek meritu handia zutelako, baina egia da ia hasieratik nik Astigarragakoei zerbait berezia ikusi niela, beste epaimahaikideek orduan ikusi ez zutena”. Guztiek bezala, akatsak egin zituzten, baina originaltasun handia zuten; eta gu konbentzitzeko ezaugarri hori oso garrantzitsua da”.

Talde gehienek hobera egin dute

Nahiz eta Arbizak zorrotz itxura eman —eta bere ustez bada—, beti saiatu da abesbatzei **aholkuak ematen** eta zertan hobetu dezaketen laguntzen. Horren erakusle, klasi-ko bihurtutako Iñigo Arbizaren *baina*... famatua. Oro har, pozik dago lortutakoarekin. “Ni oso zorrotza naiz neure buruarekin eta edizio honetan abesbatzekin zorrotzagoa izan naiz, uste dudalako lehiaketak maila izan behar duela, baina aurrerapausoak egin zitzaizkion ahaleginak ere egin ditut eta nik uste dut kasu gehienetan mesedegarria izan dela zorrotz jokatzea, hobera egin dutelako”.

Abesbatzen eredia gaurkotu

Donostiako epaimahaikideak esperientzia handia dauka abesbatzen alorrean eta azpimarratu digu Euskal Herriko abesbatzek arazo larria dutela mutikoak taldeetara erakartzeko orduan. Arazo horren aurrean, *Oh Happy Day* bezalako saioak garrantzitsuak dira, eta abesbatzek hori baliatzea oso **aproposa iruditzen** zaio: "Kultura anglosaxoia oso barneratuta dugu eta mutiko askok ez dute pajarita jantzita bi ordu orkestra baten aurrean geldigeldi kantu klasikoak abesten aritu nahi. Orain egiaztatu dena da kantutegian bestelako pop edo rock kantuak sartu eta koreografia edo mugimendu pixka bat batuta, askoz abeslari gehiago erakarriko lituzketela. Abesbatzetako eta federazioetako arduradunek ikusi dute saioak zelako arrakasta izan duen; bada, merezi du proba egitea!".

Ezin Arbizari galdetu gabe utzi epaimahaiak abesbatzengan gehien baloratzen duena zer den. Hain zuzen ere, ondo abesteari baino, bestelako elementuei ere hainbeste erreparatzen ote dieten. Donostiarrak **gardentasunez** erantzun digu *Oh Happy Day* ikuskizuna showa dela: "Aurreko edizioan ni asko oinarritu nintzen abesteko teknikan, baina gerora konturatu ginen etxean dagoenak beste zerbait ikusi nahi duela. Horregatik, nahiz eta ahotsak eta teknika oso kontuan hartu, oholtza gainean zerbait eskaintzea eta originalak izatea asko baloratu dugu; arriskatzea, hain zuzen".

Kalean kritikatuak

Epaimahaikidearekin Donostiako kaleetan argazkiak ateratzen ari ginela, emakume batek kalean bat-batean esan zion "tongoa" egin zutela, eta Arbizak irribarre batekin erantzun zion. "Harrituta nago ezezagunek esan izan dizkidaten gauzeekin, baina azkenean ohitu egiten zara... Kanarietan nengoela, ea *Oh Happy Day*-koa nintzen gal-

B2

Hiru esaldi hauek berridaztea nahiko genuke. Saia zaituzte guk proposatutako aukera erabiltzen:

Epaimahaiaren lana askotan kritikatu izan da, emandako azalpenengatik eta erakutsitako zorrotzasunengatik

..... eraginda

Nahiz eta Arbizak zorrotz itxura eman —eta bere ustez bada—, beti saiatu da abesbatzei aholkuak ematen eta zertan hobetu dezaketen laguntzen.

..... hala eta guztiz ere

Emakume batek kalean bat-batean esan zion "tongoa" egin zutela, eta Arbizak irribarre batekin erantzun zion.

Nahiz eta

Ikus gure proposamenak 45. orrialdean

AHOLKU EMAN.- Aholkatu. Aconsejar. Conseiller.

APROPOSA IRUDITU.- Egoki iruditu. Considerar que algo es idóneo. Considérer approprié.

EPAIMAHAIKIDE.- Miembro del jurado. Membre de jury.

GARDENTASUN.- Transparencia. Transparence.

NORABIDE.- Orientación. Direction.

ZORROZTASUN.- Rigurosidad. Rigueur.

detu zidaten; Errenteriako janari saltoki batean ere bezero batek galdetu zidan ea zer egiten nuen han eta hara ez bueltatzeko; eta Hondarribian hegaldi bat hartu behar nuen batean hegazkineko eskaileretan gizon bat errieta egiten hasi zitzaidan... Zer egingo diogu, bada!", azaldu digu barre artean. ■

ZER HARTUKO DUZUE?

¿QUÉ VAIS A TOMAR?

A1 Denbora asko ematen dugu tabernan, zerbait hartuz, lagunekin edo senideekin egoteko leku on bat delako. Sekuentzia honetan tabernan esan edo entzuten diren elkarrizketa motzak ikasiko ditugu. Hitz gutxi, baina oso praktikoak.

Badakizu, tabernara joaten zarenean, euskaraz eskatu!

Pasamos mucho tiempo en el bar, ya que es un sitio apropiado para, mientras tomamos algo, estar con los amigos o familiares. En esta secuencia aprenderemos conversaciones cortas que se dicen u oyen en el bar. Pocas palabras, pero muy prácticas.

Ya sabes, cuando vayas al bar, ¡pide en euskera!

[Sekuentzia Didaktikoa]

Estas serán las actividades que realizarás para conseguir el objetivo.

- Tomando una breve conversación como ejemplo, unirás las palabras en euskera y castellano que tengan el mismo significado.
- Completarás las palabras que faltan en una conversación que transcurre en el bar.
- Unirás correctamente los dibujos y los saludos.
- Tomando en cuenta las fotografías, escribirás los números en letras.
- Corregirás los errores de las frases.
- Teniendo en cuenta las explicaciones y el vocabulario ofrecido, traducirás varias frases y completarás las conversaciones, poniendo en orden las palabras que se ofrecen para ello.
- Leerás algunos textos sobre diferentes costumbres del País Vasco.

Helburua gauzatzeko, hauek izango dira egingo dituzun lanak:

- Elkarrizketa motz bat eredu izanda, esanahi bera duten euskarazko eta gaztelaniazko hitzak lotu.
- Tabernan gertatzen ari den elkarrizketa batean falta diren hitzak osatuko dituzu.
- Agurrak eta marrazkiak behar bezala lotuko dituzu.
- Argazkiei erreparatuz, zenbakiak letraz idatziko dituzu.
- Esaldietako akatsak zuzenduko dituzu.
- Azalpenak eta hiztegia oinarri hartuta, esaldiak itzuli eta elkarrizketa motzak osatuko dituzu, aukeran emandako hitzak ordenan jarriz.
- Euskal Herriko zenbait ohiturari buruzko testuak irakurriko dituzu.

1 GARAZI ETA BERE KOADRILA TABERNAN

Elkarrizketa

Diálogo

EGUERDIA DA.

GARAZI ETA BERE KUADRILA
TABERNAN SARTU DIRA.Tabernaria: *Egun on!*Garazi: *Baita zuri ere!*Tabernaria: *Zer hartuko duzue?*Garazi: *Edateko, bi zurito, txakolina eta
beltza. Eta jateko, berriz, lau
kroketa, patata-tortilla pintxo
bat, eta txorizo egosia.*Tabernaria: *Polikiago mesedez, euskara
gutxi dakit-eta.*Garazi: *Bai, lasai. Berriro esango dizut.*

ES MEDIODIA.

GARAZI Y SU CUADRILLA
HAN ENTRADO AL BAR.Camarera: *¡Buenos días!*Garazi: *¡Buenas!*Camarera: *¿Qué vais a tomar?*Garazi: *Para beber, dos zuritos, un cha-
colí y un tinto. Y para comer,
cuatro croquetas, un pincho de
tortilla y chorizo cocido.*Camarera: *Más despacio, por favor. Es
que no sé mucho euskera.*Garazi: *Sí, tranquila. Ahora te lo repito.*

A Lotu esanahi bera duten euskarazko eta gaztelaniazko hitzak.

Une las palabras que tengan el mismo significado en euskera y en castellano.

1. Eup	a. Comer
2. Hiru	b. Tinto especial
3. Ura	c. Mediodía
4. Beltz berezia	d. Por favor
5. Garagardoa	e. Hola
6. Eguerdia	f. Tranquilo/a
7. Edan	g. Caldo
8. Mesedez	h. Tres
9. Lasai	i. Beber
10. Salda	j. Buenas tardes
11. Arratsalde on	k. Cerveza
12. Jan	l. Agua

B Antton tabernan sartu da. Irudia ikusita, bete hutsuneak:

Antton ha entrado al bar. Mira la imagen y completa la conversación:

Tabernaria: Egun on!

Antton:1.....

Tabernaria: Zer hartuko duzu?

Antton:2.....

Tabernaria:3.....

Antton: Bai, bai, lasai. Berriro esango dizut.

Ba al zenekien?

- **Poteoa:** Euskal Herrian ohi-koa da bazkal aurretik poteoa egitea eta pintxoak jatea. Euskal Herriko pintxoak nazioartean ospetsuak dira, eta herri honetako goi mailako sukaldaritzaren isla dira.
- **Koadrila:** lagun-taldeari esaten diogu. Askotan, gaztetan sortutako lagun-taldea da eta betiko edo urte luzez eusten zaio talde horri (nahiz eta urteak pasa ahala ez diren hain maiz elkartzeko). Baina badira plan jakinetarako elkartzen diren lagun-taldeak ere: mendira joateko koadrila... Edo bizitza aldatu ahala sortzen diren koadrila berriak. Koadrilaren kontzeptua oso sustraituta dago Euskal Herrian.

2 AGURRAK ETA ZENBAKIAK

A Begiratu marrazkiko erlojuari eta jarri azpian dagokion agurra.

Observa el reloj de los dibujos y escribe debajo los saludos correspondientes:

Adibideak/Ejemplos:

EGUN ON!

ARRATSALDE ON!

GABON!

1.....

2.....

3.....

4.....

B Idatz ezazu zenbakia letraz, argazkiei begiratuta.

Observa cada foto y escribe con letras debajo el número que corresponde a cada objeto.

1: BAT, 2: BI, 3: HIRU, 4: LAU, 5: BOST,
6: SEI, 7: ZAZPI, 8: ZORTZI, 9: BEDERATZI, 10: HAMAR.

1. • **Lau** ardo.
2. •aulki.
3. •edalontzi.
4. •kroketa.
5. •azeituna-plater.

6. •kafesne.
7. • Hautsontzi.....
8. •salda.
9. •edari.
10. •beltz.

C Esaldi hauetan hainbat akats daude. Zuzen itzazu.

En estas frases hay varios errores. Corrígelos.

1. Bi hutsak eta ebakia.
(Adibidez, *Bi huts eta ebakia*).
2. Hiru pintxoak txistorra eta botila bat sagardo.
3. Hiru ardoa.
4. Lau garagardoak.
5. Botila bat ura.
6. Bi gorri eta beltza bat.
7. Bi pintxo eta bi zuritoak.
8. Azeitunak, kas limoizko eta Coca-Cola.
9. Kroketa bat eta hir u txakolinak.
10. Hiru ebakiak.

¿Sabías que...

• En Euskal Herria es típico potear y comer pinchos antes de ir a comer. Los pinchos de Euskal Herria son internacionalmente conocidos y son el reflejo de la alta cocina de este pueblo.

• **La cuadrilla:** se llama cuadrilla al grupo de amigos y amigas. Normalmente estas cuadrillas se forman en la adolescencia y se mantienen toda la vida o durante muchos años, (aunque normalmente con el paso de los años no se reúnan tan a menudo). También se llama cuadrilla al grupo de amigos y amigas que se junta para determinados planes: ir al monte... A medida que nos cambia la vida vamos formando nuevas cuadrillas (normalmente sin renunciar a la cuadrilla de la adolescencia). El concepto de cuadrilla está muy arraigado en Euskal Herria.

2 AZALPENAK

A Agurrak

- *Egun on!* goizean esaten da.
- *Arratsalde on!* arratsaldean esaten da.
- *Gabon!* gauean esaten da.

Erantzunak:

- *Berdin!*
- *Baita zuri ere!*

Egoera guztietarako balio dute.

Horiez gain, badaude agurtzeko beste era batzuk, edozein momentutarako balio dutenak:

- Eup!
- Kaixo!
- (l)epa!

Erantzuteko, errepikatu egin ohi da agurra bera:

- Agurra: Eup! Erantzuna: Eup!
- Agurra: Kaixo! Erantzuna: Kaixo!

B Zenbakien ordena

- Kopuruekin normalean hau da ordena: zenbakia + objektua: bi ardo, lau pintxo, hamar kafe.
- "Bat"-ekin alderantziz: objektua + zenbakia: ardo bat, pintxo bat.

C Esaldi-ereduak

Euskaraz ez dakitenean edo gutxi dakitenean euskaldunei esateko esaldi-ereduak:

- "polikiago, mesedez, euskara gutxi dakit-eta".
- "Errepikatuko al didazu?"
- "Esango al didazu berriz?"
- "Barkatu, baina ikasten ari naiz."
- "Barkatu, baina oso gutxi ulertzen dut."

EXPLICACIONES

Saludos

- *Por la mañana se dice: Egun on!*
- *Por la tarde se dice: Arratsalde on!*
- *Por la noche se dice: Gabon!*

Respuestas:

- *Igualmente!*

Las respuestas son las mismas para todas las situaciones.

Además de esos saludos, hay otros que sirven para cualquier momento. Vienen a ser como ¡Hola! en castellano:

- Eup! -(l)epa! - Kaixo!

Para responder a esos saludos, normalmente se repite el mismo saludo:

- Saludo: Eup! Contestación: Eup!
- Saludo: Kaixo! Contestación: Kaixo!

Posición de los números

- Al escribir cantidades, el orden normal suele ser el siguiente: número + objeto: bi beltz (dos tintos), lau pintxo (cuatro pinchos), hamar kafe (diez cafés).
- Pero con "un" es justo al revés: objeto + número: ardo bat (un vino), pintxo bat (un pincho).

Modelos de frases

Frases que sirven para indicar que la persona no sabe o sabe muy poco euskera:

- Más despacio, por favor, que casi no sé euskera.
- ¿Puedes repetírmelo?
- ¿Puedes repetírmelo?
- Perdona, pero estoy aprendiendo.
- Perdona, pero entiendo muy poco.

3 HIZTEGIA

ADITZAK

VERBOS

Edan	Beber
Egosi	Cocer
Entzun	Escuchar; Oír
Esan	Decir; Hablar
Hartu	Coger; Tomar
Ikasi	Aprender
Jakin	Saber
Jan	Comer
Zerbitzatu	Servir

AGURRAK

SALUDOS

Agur	Adiós
Arratsalde on	Buenas tardes
Egun on	Buenos días
Eup	Hola
Gabon	Buenas noches
Iepa	Hola
Kaixo	Hola

EGUNEKO UNEAK

MOMENTOS DEL DÍA

Arratsaldea	Tarde
Eguerdia	Mediodía
Gaua	Noche
Goiza	Mañana

ERANTZUNAK

RESPUESTAS

Baita zuri ere	Igualmente
Berdin	Igualmente

JANARIAK ETA EDARIAK

COMIDAS Y BEBIDAS

(Ardo) beltza	Tinto
(Ardo) gorria	Claro
(Ardo) txuria	Blanco
Ardoa	Vino
Kruasana	Cruasán
Kafeinagabea	Descafeinado
Ebakia	Cortado
Ganba	Gamba
Garagardoa	Cerveza
Haragia	Carne

Hutsa	Solo
Kafea	Café
Kafesnea	Café con leche
Kroketa	Croqueta
Patata-tortilla	Tortilla de patatas
Patxarana	Pacharán
Pintxo	Pincho
Razioa	Ración
Salda	Caldo
Txakolina	Chacolí
Txistorra	Chistorra
Txorizoa	Chorizo
Ura	Agua
Urdaiazpikoa	Jamón serrano

ZENBAKIAK

NUMEROS

Bat	Uno
Bederatzi	Nueve
Bi	Dos
Bost	Cinco
Hamar	Diez
Hiru	Tres
Lau	Cuatro
Sei	Seis
Zazpi	Siete
Zortzi	Ocho

BESTERIK

OTROS

Aizu	Oye
Asko	Mucho/a
Aulki	Silla
Berriro	De nuevo
Botila	Botella
Edalontzia	Vaso; Copa
Eskerrik asko	Gracias
Euskara	Euskera
Gaztelania; Erdara	Castellano
Gutxi	Poco/a
Hautsontzia	Cenicero
Lagun	Amigo/a
Lasai	Tranquilo/a
Mahaia	Mesa
Mesedez	Por favor
Poliki	Despacio

4 PRAKTIKA: ESALDIAK ETA ELKARRIZKETA MOTZAK

A Azalpenetan eta hiztegian irakurri dituzunak praktikan jartzeko ariketa batzuk proposatu nahi dizkizugu.

Te queremos proponer varios ejercicios para poner en práctica lo que has leído en las explicaciones y el vocabulario.

Euskara itzazu hurrengo esaldiok:

Traduce las siguientes frases:

1.- Dos (cafés) solos y un café con leche.

.....

2.- Tres cortados y una botella de agua.

.....

3.- Dos blancos y un tinto.

.....

4.- Una cerveza y dos claros.

.....

5.- Un pincho de chorizo y una croqueta.

.....

6.- Dos caldos y un descafeinado.

.....

7.- Un pacharán y dos solos.

.....

8.- Cuatro cortados y dos cruasanes.

.....

9.- Un pincho de jamón y un vino tinto.

.....

10.- Un pincho de tortilla de patatas y un chacolí.

.....

11.- Una ración de gambas y dos botellines de agua.

.....

12.- ¿Qué vas a tomar?/¿Qué te apetece?

.....

13.- ¿Puedes repetírmelo? Perdona, pero estoy aprendiendo.

.....

14.- Bueno días, un pincho de chistorra, por favor.

.....

Ba al zenekien?

“Potea” tabernaz taberna ibiltzeko lagun koadrila batek adostuta eta denek kopuru bera jartzen duten dirua da. Koadrila batzuetan, beti pertsona berak eramaten du, eta, beste batzuetan, txandaka egiten da.

Ohitura zabaldua izan arren, gure herrian berri samarra dela esan dezakegu eta, sorreraren zergatia ez badakigu ere, susmoa da beharbada koadrilaren batek sortuko zuela inor ez zedin ordaindu gabe gera. Izan ere, koadriletan, handietan batez ere, beti izaten da bat edo beste “eskakeatzen” dena, eta, egun batean edo bitan errondarik ez ordaintzeagatik ezer gertatzen ez bada ere, azkenerako aspertu egiten zara “espabilatuari” ordaintzen. Potea jarraziz, egoera gogor samarrak saihesten dira, inori ezer aurpegiratu beharrik gabe.

¿Sabías que...

El bote o fondo es un dinero que pone una cuadrilla para ir de bar en bar.

Todos ponen la misma cantidad y en algunas cuadrillas siempre lo lleva la misma persona; en otras, en cambio, se hace por turnos.

Aunque es una costumbre muy extendida, podemos decir que es bastante nueva en nuestro país, y aunque no sabemos cómo surgió, probablemente la haya instaurado alguna cuadrilla para evitar que nadie se quede sin pagar. En las cuadrillas, sobre todo en las grandes, siempre hay alguno/a que anda escaqueándose, y aunque no pasa nada por no pagar alguna ronda un día o dos, al final uno se aburre de pagarle al "espabilado/a". El bote sirve para evitar estas situaciones, a veces bastante incómodas, sin tener que echar nada en cara a nadie.

- B** Orain, esaldietatik elkarrizketa motzetara pasatuko gara. Bete itzazu hutsuneak aukeran dituzun hitzak nor bere lekuan eta ordenan jarritz.

Ahora pasaremos de las frases a conversaciones breves. Completa los huecos con las palabras que te ofrecemos, colocándolas en el lugar y orden adecuados.

- 1** GOIZA DA.
MIKEL TABERNAN SARTU DA KAFE
BAT HARTZERA.

*bat/huts/kafe
zuri /baita/ere*

Tabernaria: Egun on!
Mikel:(1).....
Tabernaria: Zer hartuko duzu?
Mikel:(2)....., mesedez.
Tabernaria: Berehala.

- 2** EGUERDIA DA.
AMAIA ETA JOSUNE
HAMAIKETAKOA EGITERA JOAN
DIRA TABERNARA.

*bero/bat/kafesne
bi/tortilla/patata/pintxo
bat/botila/ur/txiki*

Tabernaria: Eguerdi on!
Amaia: Eguerdi on!
Tabernaria: Zer nahi duzue?
Amaia: Jateko,(1).....,
faborez.
Tabernaria: Eta edateko?
Amaia: Nik(2).....,
naturala, mesedez eta nire
lagunak, ez dakit. Josune,
zer nahi duzu edateko?
Josune: Niretzat(3).....
eskatu, mesedez, hotzak
nago eta.

- 3** ARRATSALDEA DA.
KEPA, NEKANE ETA ASIER TABERNARA
JOAN DIRA ZERBAIT HARTZERA.

*bat/Coca-Cola/eta/kroketa/lau
naturala
arratsalde/on!*

Tabernaria: Arratsalde on!
Nekane:(1).....
Tabernaria: Zer jarriko dizuet?
Nekane:(2)....., mesedez.
Tabernaria: Ondo da. Coca-Cola,
hotza ala naturala?
Nekane:(3)....., mesedez.
Tabernaria: Besterik nahi al duzue?
Nekane: Ez, momentuz ez, eskerrik
asko.

- 4** GAUA DA.
LAGUN-KOADRILA SARTU DA
TABERNAN, AFALONDOAN.

*bat/ebaki/hiru/eta/patxaran
batekin/eta/edalontzian/izotz*

Tabernaria: lepa, gazteak!
Gazte bat: Gabon!
Tabernaria: Zer behar duzue?
Gazte bat:(1).....
Tabernaria: Nola nahi duzu patxarana?
Gazte bat:(2)....., faborez.
Tabernaria: Hementxe duzu dena.

ERANTZUN-ORRIA

SOLUCIONES

1 A

1. e 7. i
2. h 8. d
3. l 9. f
4. b 10. g
5. k 11. j
6. c 12. a

B

- 1• Baita zuri ere! / Berdin!
- 2• Bi kroketa eta hiru zurito
- 3• Se puede utilizar cualquiera de estas frases:
 - "Polikiago mesedez, euskara gutxi dakit-eta".
 - "Errepikatuko al didazu?"
 - "Esango al didazu berriz?"
 - "Barkatu, baina ikasten ari naiz".
 - "Barkatu, baina oso gutxi ulertzen dut".

2 A

- 1- Egun on!
- 2- Egun on!
- 3- Arratsalde on!
- 4- Gabon!

B

1. Lau ardo	6. Bost kafesne
2. Hiru aulki	7. Hautsontzi bat
3. Sei edalontzi	8. Zazpi salda
4. Bederatzi kroketa	9. Hamar edari
5. Bi azeituna-plater	10. Zortzi beltz

C

2. Hiru pintxo txistorra eta botila bat sagardo.
3. Hiru ardo.
4. Lau garagardo.
5. Botila bat ur.
6. Bi gorri eta beltz bat.
7. Bi pintxo eta bi zurito.
8. Azeitunak, kasa limoizkoa eta Coca-Cola.
9. Kroketa bat eta hiru txakolin.
10. Hiru ebaki.

4 A

- 1.- Bi (kafe) huts eta kafesne bat.
- 2.- Hiru ebaki eta botila bat ur.
- 3.- Bi (ardo) txuri eta (ardo) beltz bat.
- 4.- Garagardo bat eta bi (ardo) gorri.
- 5.- Txorizo pintxo bat eta kroketa bat.
- 6.- Bi salda eta deskafeinatu bat.
- 7.- Patxaran bat eta bi huts.
- 8.- Lau ebaki eta bi kruasan.
- 9.- Urdaiazpiko pintxo bat eta (ardo) beltz bat.
- 10.- Patata-tortilla pintxo bat eta txakolin bat.
- 11.- Ganba razio bat eta bi botila txiki ur.
- 12.- Zer hartuko duzu/Zer hartu nahi duzu?/Zer nahi duzu?
- 13.- Errepikatuko al didazu? Barkatu, baina ikasten ari naiz.
- 14.- Egun on, txistorra pintxo bat, mesedez.

B

- 1 1.- Baita zuri ere!
2.- Kafe huts bat
- 2 1.- Bi patata-tortilla pintxo (bi)
2.- Botila txiki bat ur
3.- Kafesne bero bat
- 3 1.- Arratsalde on!
2.- Lau kroketa eta koka-kola bat/Koka-kola bat eta lau kroketa
3.- Naturala
- 4 1.- Hiru ebaki eta patxaran bat/Patxaran bat eta hiru ebaki
2.- Edalontzian eta izotz batekin/Izotz batekin eta edalontzian

A2 Sail honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu, denei berberak. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkia: Josetxo Arantxabal

Chieko Hata

Chieko Hata Nagasakikoa da, baina ikasketa eta lanagatik Saporon eta Tokyon ere bizi izan da. Filosofia ikasi arren, Japoniako telebista batean hamabi urte egin zituen aurkezle lanetan. Eta orain dela hamazazpi urte Euskal Herrira etorri zen. Arrasaten, senarra-ekin batera, *GoiHata* itzulpen zerbitzua martxan jarri zuen, euskara eta japoniera itzultzen dituen enpresa bakarrenetako bat; baina beste hizkuntza askorekin ere lan egiten dute eta Frantzia eta Holandan bezero asko dituzte. Hainbat musika-talderentzat euskaratik japonierarako itzulpenak egin dituzte; adibidez, *Negu Gorriak* edo *Su Ta Gar* taldeentzat. *GoiHata* enpresak duen webgunean bi hiztegi dituzte: bata, euskara-japoniera; eta bestea, gaztelania-japoniera.

Zein da zure familia-hizkuntza?

Etxean japoniera bakarrik egiten genuen. Ingelesa eta beste hainbat hizkuntza geroago ikasi nituen.

Noiz erabaki zenuen euskara ikastea?

Heldu bezain laster, gaztelania ikasten hasi nintzen; eta ostean, euskara. Esaten dute euskara gaztelania baino zailagoa dela, baina niretzat biek dute zailtasun bera.

Zergatik hartu zenuen erabakia?

Senarraren familian guztiek hitz egiten dute euskaraz; eta, gainera, bertsolariak daude: Patxi eta Danel Goikolea. Thailandian ere thailandiera ikasi nuen, hizkuntzan dagoelako herriaren kultura. Jendea ezagutu eta ulertzeko, ezinbestekoa da hizkuntza.

Euskaltegian ikasitakoa al zara?

Lehenengo, nire kabuz ikasi nuen, liburu baten laguntzaz. Gero, AEKn eskolak hartzen hasi nintzen. Eta Udal Euskaltegian jarraitu nuen. Oso jende jatorra ezagutu nuen. Barnetegian ere izan nintzen eta han, besteak beste, euskal dantzak ikasi nituen.

Euskararen ikaskuntzan, zer da zuretzat zailena eta zer errazena?

Japonieran tz, tx, ts soinuak ditugu; hortaz, niretzat euskara ahoskatzea erraza da. Zailena da eskolak gaztelania dakitenentzat bideratuta daudela eta gaztelania erabiltzen dutela. Aproposena da euskara bakarrik erabiltzea.

Beste hizkuntzarik ba al dakizu?

Japoniera, thailandiera, gaztelania eta ingelesa. Alemana ikasten hasi naiz eta txinera ikastekotan nago. Txinerak tonu asko ditu, baina thailandiera menderatzen dut eta txinerako hitzak ezagutzen ditut.

Nolako hizkuntza iruditzen zaizu euskara?

Gozatzeko eta jolasteko ere erabiltzen da euskara. Horra hor, bertsoak, eta hori oso positiboa da. Bestalde, oraindik arauak aldatzen ari dira eta zenbait jendek gaizki hitz egiten du. Horrek guztiak zalantzak sortarazten ditu.

Zer esango zenieke euskara ikasi nahi dutenei?

Hizkuntzak ikastea jendea ulertzeko biderik onena dela. Gainera, euskara ikastea ez dela zaila. ■

IÑIGO ALMANDOZ:

"Astean bitan edo hirutan ordubete inguruko jarduera fisiko programatua egitea komeni da, ez gehiago"

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

A2

Iñigo Almandoz donostiarra da eta oso txikitan hasi zen kirola egiten. Bere ibilbideari **erreparatuta**, bizitza osoa ariketa fisikoaren gainean **eraiki** duela esan dezakegu. Kirol askotan aritu ostean, Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzietan lizentziatu zen eta Real Union eta Lleida futbol taldeetako **prestatzaile** fisikoa izan zen. Iaz, berriz, **Ahalman** enpresa sortu zuen, kirol entrenamenduaren eta errendimenduaren gaineko zerbitzua emateko.

Futbolean eta atletismoan espezializatu zinen. Nolako kirolak dira?

Denetik dute. Atletismoan entrenamendu-metodologia gehienak ikusten dira: aerobikoki eta anaerobikoki lan egiteko... modalitate asko daude. **Oinarri sendoa** ematen dizu edozein kirolerako entrenamendu edo planifikazioak egiteko. Eta futbola betidanik praktikatu eta jolastu izan dudana kirola da; baina beste ikuspuntu batetik ikusteko aukera izan dut: nolako **gihar-ekintzak**, zelako saltoak egiten diren, nola elkar ulertzen duten jokalariek zelaian, baloiarekiko harremana...

Ahalman enpresa abiarazi zenuen...

Bai, nire proiektua 2009ko maiatzean jarri nuen martxan bi alderdiok landuz: errendimendua, aurrez landuta neukana; eta bestea, osasuna edo jarduera fisikoa denontzat.

Zer eman dizu zuri kirolak?

Nire bizitza osoa kirolaren inguruan eraiki dut, bai pertsona bezala eta baita kirolari moduan ere. Hasieratik izan dut harreman zuzena futbolarekin eta beste kirol batzuekin. Horrek diziplina zer den erakutsi dit: ordutegi zehatzak, **elikadura** ohitura osasungarriak, eguneroko arazoetatik pixka bat atera eta burua erlaxatzea...

Denoi egiten digu on kirolak?

Ikusi behar da bakoitzari zer datorkion ondoen eta zein diren bere gustuak; bi alderdien arteko **oreka** behar da. Bestela, alderdi fisikoari dagokionez, egiaztatuta dago kirola egitea osasunerako **onuragarria** dela: momentukoak, endorfinak **jariatzen** direlako, neke sentazioak erlaxatzen duelako; burua kontzentratuta izateak beste arazo batzuk ahazten laguntzen duelako... Bestetik, luzarora sortzen diren osasun-arazoak **ekiditeko** edo prebentzio-lana egiteko: tentsioa, kolesterola, diabetesa, obesitatea... Motibazioa oso garrantzitsua da kirola egiterakoan; gustuko zerbait aukeratu behar da, gero ez uzteko.

Ahalman izena bitxia da...

Ahal pertsonaren **gaitasunengatik** aukeratu nuen eta *man* hitzak *gizona* esan nahi duelako. Horrez gain, futboleko egiten genuenean, nire abizena laburtuta "alman" deitzen ninduten. Hori guztia kontuan hartuta aukeratu nuen izena. Gainera, Obamaren garaia zen enpresa martxan jarri nuenean: "Yes, I can".

Ahalmen batzuk norberarenak dira, baina gizakiak hala nahi izanez gero, gaingitu al ditzake mugak?

Gutiz. Batez ere planifikazio bat edukita, norberaren mugak jakinda eta gaingitze hori benetakoa izanda. Gutxika helburu eskuragarri batzuk ezartzen joatea eta horiek lortzen joatea da onena.

Zeren bila etortzen da jendea zuen enpresara?

Denetatik dago. Kirol **alorrean**, lesioengatik etortzen dira asko; eta behin erreuperatuta, lan egiteko ohiturak berriro hartuta, norberaren gaitasunak hobetzeko asmoz. Bestela, osasunaren aldetik, jende asko osasuntsu mantentzeko eta ikasketak-alorra **uztartzeko**: zein diren ohitura onak, zer egin dezaket, entrenamenduak ikasi... Helburua da jendea "harrapatzea", ohiturak **barneratzea** eta hori guztia aplikatzea. Batez ere gaztetxoak etortzen dira, futboleko eta saskibaloian dabil-tzanak. Bada, baita ere, golf edo bela egiten dutenak eta triatletak.

ABIARAZI.- Poner en marcha. Mettre en marche.
AHALEGIN.- Esfuerzo. Effort.
AHALMEN.- Gaitasuna. Capacidad. Capacité.
ALOR.- Campo, ámbito. Domaine.
BARNERATU.- Interiorizar. Mettre dedans.
BEROKETA.- Calentamiento. Echauffement.
EKIDIN.- Saihestu. Evitar. Éviter.
ELIKADURA.- Alimentación. Nourriture.
ERAIKI.- Construir. Construire.
ERAMANGARRI.- Llevadero/a. Tolérable.
ERREPARATU.- Fijarse. Se rendre compte.
GAINDITU.- Superar, salvar. Surmonter.
GAITASUN.- Habilidad. Aptitude.
GIHAR-EKINTZA.- Acción muscular. Action musculaire.
JARIATU.- Segregar. Secréter.
LUZAKETA.- Estiramiento. Étirage.
OINARRI.- Base. Base.
ON EGIN.- Sentar bien. Faire du bien.
ONURAGARRI.- Beneficioso/a. Avantageux/euse.
OREKA.- Equilibrio. Équilibre.
PREMIA.- Necesidad. Nécessité.
PRESTATZAILE.- Preparador/a. Préparateur/trice.
SENDO.- Sólido/a. Ferme.
UZTARTU.- Fusionar, combinar. Combiner.

Zenbat aldiz komeni da kirola egitea? Eta zenbat denborako saioak?

Pertsonaren araberakoa da hori. Gomendagarriena da astean bitan edo hirutan jarduera fisiko programatu bat egitea. Beste gauza bat da lanera bizikletan edo oinez joatea, igogailua erabili beharrean eskailerak igotzea... Horiek ere aparte egin daitezke. Eta kirolariak bagara, lau edo bost egunetan egin dezakegu. Nik proposatzen dut ordu bateko saioak izatea, daukagun denbora eta **premiak** tartekatuta. Ordu laurdenean **beroketa** edo pres-taketa, ordu erdiko benetako lana eta 15 minutuko **luza-keta** eta erlaxazioa. Hori da aproposena.

Ariketa fisikoari probetxu handiagoa ateratzeko, zer da hobe, bakarrik ala taldean ibiltzea?

Hasiberrian, hobe da kontrolpean edo lagun edo talde batekin aritzea, **eramangarriagoa** egingo zaigulako. Kirolariok, berriz, ohituta gaude bakarrik ibiltzen. Hala ere, taldean arituz gero, garrantzitsua da beti kirol-kide-ak zure maila berekoak izatea, bestela gehiegizko **ahale-ginak** egiteko arriskua dago.

Kasu batzuetan kirol asko egitea kaltegarria izan daiteke, ezta?

Bai. Kontua tamaina hartzea dela diote. Agian ez epe motzera, baina bai epe luzera. Esaterako, asfaltoan denbora luzean korrika ibiltzeak belaunetan edo gerrian hezurretako **higadura** garrantzitsuak eragin ditzake. Horregatik, oso komenigarria da txikitatik heziketa on bat jasotzea eta kalitatezko entrenamenduak egitea. Bikoitza edo gehiago egitea ez da beti hobea.

Non bukatzen da prestatzailearen lana eta non hasten da norberarena? Poliziaren papera egin behar izaten al duzue?

Batzuek eskatzen dute ni polizia edo bulldog baten antzera aritzea, baina helburua da nork bere buruarekiko egiten duenaren gainean segurtasuna hartzea, jakitea onuragarria dela eta helburu bat lortuko duela.

Posible al da soberan daukaguna epe laburrean kentzea?

Ez, ezinezkoa da. Ez dago **mirarizko** dietarik ezta antzekorik ere. Egongo balitz, ez litzateke hainbeste jende **arduratuta** ibiliko. Honelako bat-bateko aldaketak gorputzarentzat **erasoak** izan daitezke. Onena da urte osoan gauzak ondo egitea eta etekina handiagoa izango da. Gorputzak ez du bat-bateko aldaketarik onartzen.

Sufritzen ikasi behar dugu ala zaintzea ez da sufritzea?

Ez. Jarduera egiten hasi ahala, intentsitatea handitzen doa, zure nekearekiko gaitasuna handitzen doa... Non dago muga? Kontrolean. Jakin behar dugu lehenengo hilabeteen bost egin beharko ditudala; gero sei eta gero zazpi.

Ur asko edatea ona al da?

Beharrezkoa da. Ezer egiten ez badugu ere, **izerditu** eta likidua galtzen dugu. Eta kirola egiten badugu, gehiago. Hidratatzea funtsezkoa da, baina **neurritz** eta logika erabilita. Egunean zehar tragoxka txikiak edan behar dira modu naturalean.

Igarri duzu ezagunagoa zarela Euskadi irratian Mezularia saioan aholkuak ematen dituzulako?

Pixka bat. Egoera komiko batzuk gertatu dira eta horregatik eskerrak eman behar dizkiot irratitari, zentzu horretan. Jarduera fisikoa oso bisuala denez, gero artikulua idazten ditut webgunean eta baita facebook-en ere, azal dutako ariketen marrazkiak **txertatuta**. ■

A2

Iñigo Almandozek elkarriketan zehar esandako ideia nagusiei erreparatuko diegu. Hurrengo ideiotan falta diren hitzak behar bezala kokatzen saia zaitez:

talde, onartzen, ekiditeko, onuragarria, motibazioa, txikitatik, beroketa, onena, dietarik, hirutan

- 1.- Kirola egitea da osasunerako.
- 2.- Luzarora sortzen diren osasun-arazoak edo prebentzio-lana egiteko ona da kirola.
- 3.- oso garrantzitsua da kirola egiterakoan.
- 4.- Gutxika helburu eskuragarri batzuk ezartzen joatea eta horiek lortzen joatea da
- 5.- Gomendagarriena da astean bitan edo jarduera fisiko programatu bat egitea.
- 6.- Ordu bateko saioak dira onak: Ordu laurdenean edo prestaketa, ordu erdiko benetako lana eta 15 minutuko luzaketa eta erlaxazioa.
- 7.- Hasiberritan, hobe da kontrolpean edo lagun edo batekin aritzea, eramangarriagoa egingo zaigulako.
- 8.- Oso komenigarria da heziketa on bat jasotzea eta kalitatezko entrenamenduak egitea.
- 9.- Ez dago mirarizko ezta antzekorik ere.
- 10.- Gorputzak ez du bat-bateko aldaketarik

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

ARDURATU.- Preocuparse. Se préoccuper.

ERASO.- Ataque. Attaque.

HIGADURA.- Desgaste. Usure.

IGARRI.- Nabaritu. Notar. Noter.

IZERDITU.- Sudar. Transpirer.

MIRARIZKO.- Milagroso/a. Miraculeux/euse.

NEURRIZ.- En su justa medida. Avec modération.

TXERTATU.- Insertar. Insérer.

Galapagoak, uharte txundigarriak

Testua (erredakzioan itzulia) eta argazkiak: Jesús Torquemada

☼ Paraje oso ederra osatzen dute Bartolomé eta Santiago uharteek.

☼ Galapagos uharteetako hegaztirik berezkoenetako bat: zanga oinurdinak.

C1 Galapagoetan* guztia da txundigarri. Hasteko, bertako animalia tipikoak: dortoka erraldoiak, iguanak, itsas lehoiak, hegazti mota askotarikoak, **marrazoak**, **izurdeak**... Bigarren: **urruntasuna**, munduaren bazter batean galdurik egotearen sentsazioa. Hirugarren: paisaia, antzinako **sumendiek** sortua; **lurzorua** labazkoa da, eta nahiz eta giro hori **latz** zaien hainbat kaktus eta landare bertara **egokitu** eta **errotu** dira. Galapagoek bizirik dute **lur-azpia** ere: azken 15 urteotan bi **eztanda** izan dira, ez **nolanahikoak**, bata Isabela sumendiarena, eta bestea Fernandinarena.

EGOKITU.- *Adaptarse*. S'adapter.

ERROTU.- *Sustraitu*. *Arraigar*. Enraciner.

EZTANDA.- *Explosión*. Explosion.

IZURDE.- *Delfín*. Dauphin.

MARRAZO.- *Tiburón*. Requin.

LATZ.- *Gogorra*. *Severo/a*. Rude, dur/e.

LUR-AZPI.- *Subsuelo*. Sous-sol.

LURZORU.- *Zorua*. *Suelo*. Sol.

NOLANAHIKO.- *Hala moduzkoa*. *Desdeñable*. Méprisable.

SUMENDI.- *Volcán*. Volcan.

URRUNTASUN.- *Lejanía*. Éloignement.

🌟 Itsas lehoi arra, bere lur-eremua zaintzen.

🌟 Itsas iguana, sumendietako labak sortutako zoruan.

1 Galapagos uharteek eraginik izan zuten Charles Darwin naturalista britainiarrarengan, honek espezien eboluzioaren teoria **paratzerakoan**. Baina esandakoa baino **apalagoa** izan da eragin hori. Charles Darwin Beagle itsasontzian heldu zen hara 1835. urtean, eta bost aste soilik **eman zituen** bertan, bidaia osoak ia bost urte iraun bazuen ere. Gainera bere teoria garatzen zuen liburua hainbat **hamarkadatar** azaldu zen. Eta jendeak hala uste arren, teoria horretan **giltzarri** ez ziren ez iguanak, ez dortoka erraldoiak izan, askoz ere animalia **xumeagoak** baizik: **txontak**. Han ugari dira txontak, baina uharte guztietan ez dute **moko** bera, **alde** txikia dute segun eta zein uhartetan bizi diren, eta horrek harritu zuen Darwin.

2 Munduan toki gutxi izango da hain gizaki gutxi duenik. Galapagos uharteetan horregatik da posible animaliegana horrenbeste hurbiltzea. Animaliak ez dira pertsonekin **mesfidati**, ez dute ikasi beraientzat gizajendea arriskutsua denik. **Jakin-minak** eraginda giza-kiarengana hurbiltzen dira **itsas**

txakurkumeak, ihesi joan orde. Baina **eutsi** egin behar zaio kume horiek ukitzeko tentaldiari, zeren baliteke amak kumea **errefusatzea** honi giza usaia antzematen badio.

3 Itsas lehoiak ikustea **aparta** da **gezien** abiaduran igeri egiten dutenean. Edo marrazo dotoreak, harro-harro eginda doazenean. Berez, urpean aritzea da Galapagoek eskaintzen duten **jarduerarik gustagarrienetako** bat. Oxigeno-botilekin jaisten direnek hau dute igeriketarako munduko parajerik bikainetako. **Alboan** izango dituztelako mailu-arrainak edo marrazo baleak, bertatik bertara ikusteko moduan. Hala eta guztiz ere, **urpekari aditua** izatea hobe, hango **itsaslasterrak** indartsuak eta hotzak baitira, Ekuadorren egonik ere.

4 Baina **itsasperako** betaurreko eta hodiekin **murgiltzen** direnak ere bistara dute ur-azpiaren **xarma**: koloretako arrainak, manta-arrain **badaezpadakoak**, dortoka erraldoiak eta itsas lehoi **jostalariak**. Hori bai, marrazo bat azaltzen bada, eta ziur egon azaldu-

ko dela, burua hotz izan behar da. **Gidariek** diote arriskurik ez dagoela, bazka **nahi beste** dutelako, eta ez dutela jendearekin sartzeko premiarik. Hala ere, egun-argitan igeri egitea aholkatzen dute, eta ez **egunsentian** edo **ilunabarrean**: argi faltagatik marrazoak ez ditu behar bezala bereizten harrapakinak, eta itsu-itsuan egiten ditu era-soak. **Fede-eskukada handia** behar da sinesteko, baina ikarari eutsiz gero, marrazo bat hiru metro-tara ikustea benetan da **kitzikagarria**.

5 Galapagoak Ekuadorren dau-de. Hegazkinean ordubete behar da kontinenterainoko mila kilometroak egiteko. Hegaldia garestia da, ia 400 dolar, eta Galapagoetan salneurriak oso garestiak dira. Bertan sartzeko 100 dolar balio duen tasa ordaindu behar da, eta itsasontziren batean izena emanaz gero, egunero 200 dolar aurrekusi. Hala ere, geroz eta turista gehiago doa: urtean 150.000 inguru. Orain 40 urte 1.000 inguru baino ez ziren.

Galapagos uharteetako dortoka erraldoi ezagunak.

6 Turista-jendea gutxitzen ez bada, ekosistema arriskuan jarriko da. Egia da guztia oso kontrolatuta dagoela, eta ondo **zedarritutako** bideetatik ibili behar izaten dela, animaliak bakean uzteko. Baina horrenbesteko jendetza izanda, azkeneko guztiz **jasangaitza** izan daiteke hain **hauskorra** den ekosistema batentzat.

7 Eztabaida piztua dago: alde batean daude urtero 250.000 turistentzako tokia badagoela diotenak eta bestean bestela pentsatzen dutenak. Eztabaida horixe bera munduko beste bazter askotan ere ematen da: han ere alde batean baitaude **garapen iraunkorraren** alde daudenak eta bestean, etorkizunaren **kezkarik** gabe **azkar demonio** aberastu nahi dutenak. ■

Galapagoak edo Galapagos uharteak

Galapagoak da uharte hauen euskal era arautua. Sinonimoa: **Galapagos uharteak**. Beste hizkuntzetan: Galápagos (gazt.), Iles Galapagos (fran.), Galápagos Islands (ing.).

C1 Izenburu bila

Testuko paragrafoak zenbakitu egin ditugu. Saia zaituz paragrafo bakoitzarentzat ondoen laburbiltzen duen esaldia aukeratzeko. Erne ibili **BI** sobera daude eta.

Bi ikuspegi kontrajarri
Biztanle ugari
Erne ilun-bistan
Ez uste adinako eragina
Gerturatzeko arazorik ez
Kezka turisten artean
Neurriak hartu ezean galera handiak
Ur azpiko ikusmira paregabea
Urtetik urtera gero eta bisitari gehiago

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

ALBOAN.- Aldamenean. *Al lado. À côté.*
ALDE.- Desberdintasuna. *Diferencia. Différence.*
APALAGO.- Xumeago. *Más humilde, discreto/a.*
Plus modeste.
APARTA.- Ikusgarria. *Extraordinario/a. Extraordinaire.*
AZKAR DEMONIO.- Azkar batean, oso azkar. *Rapidísimamente. Très vite.*
BADAEZPADAKO.- *Poco fiable. Peu fiable.*
EGUNSENTI.- Goizaldea, argi-urratzea. *Amanecer. Aurore.*
EMAN ZITUEN.- Egin zituen. *Permaneció. Il est resté.*
ERREFUSATU.- Arbuia. *Rechazar. Refuser.*
EUTSI.- *Aguantar. Tenir.*
FEDE-ESKUKADA HANDIA.- *Grandes dosis de fe.*
Grandes doses de foi.
GARAPEN IRAUNKOR.- Garapen jasangaitza. *Desarrollo sostenible. Développement durable.*
GEZI.- *Flecha. Flèche.*
GIDARI.- *Guía. Guide.*
GILTZARRI.- Giltza. *Clave. Clef.*
HAMARKADA.- Hamarraldia. *Década. Décade.*
HAUSKOR.- Apurkorra, makala. *Frágil. Fragile.*
ILUNABAR.- Ilunaurrea. *Atardecer. Crépuscule.*
ITSASLASTER.- *Corriente marina. Courant maritime.*
ITSAS TXAKURKUME.- *Cría de foca. Petite phoque.*
ITSASPE.- *Fondo marino. Sous-marin.*
JAKIN-MIN.- Jakingura. *Curiosidad. Curiosité.*
JARDUERARIK GUSTAGARRIENETAKOA.- Ekintza desiragarrienetakoa. *Una de las actividades más gustosas.*
Une des activités plus plaisantes.
JASANGAITZ.- Pairaezina. *Insoponable. Insupportable.*
JOSTALARI.- Jostaria. *Juguetón/a. Joueur/euse.*
KEZKA.- Egonezina. *Inquietud. Souci.*
KITZIKAGARRI.- Kilikagarria. *Excitante. Stimulant/e.*
MESFIDATI.- Fida gaitza. *Desconfiado/a. Méfiant/e.*
MOKO.- *Pico. Bec.*
MURGILDU.- Ur-azpian sartu. *Zambullirse. Se submerger.*
NAHI BESTE.- Nahi adina. *Suficiente y más.*
Suffisant et encore.
PARATU.- *Elaborar. Elaborer.*
TXONTA.- *Pinzón. Pinson.*
TXUNDIGARRI.- Liluragarria. *Sorprendente. Surprenant/e.*
URPEKARI ADITU.- Urpekari trebea. *Buzo avezado/a.*
Scaphandrier spécialiste.
XARMA.- Erakarpina. *Encanto. Charme.*
XUMEAGO.- Apalagoa. *Más modesto/a. Plus modeste.*
ZEDARRITU.- Mugatu. *Delimitar. Marquer.*

Daia abeslaria on line dago

Ainhoa Fortea tolosarra, *Daia* izenez ezagunagoa, dantzari gisa hasi zen musika-munduan. Txikia zela, balet klasikoa ikasi eta geroago jazz-musikan murgildu zen, hamar bat urtez edo. Azken urteotan, ordea, musika-estilo ezberdinak landu ditu; hala nola, funkya edo sabel-dantza eta azkenaldi honetan, berriz, oso gustura lantzen ditu gaur egungo dantza eta flamenkoa.

1999an *Run Down Music* diskoetxeak *Uga* taldeko dantzari izateko kontratatu zuen eta zenbait urte geroago, *Bitabat* haur-taldearen koreografo gisa.

Musika zale amorratua da eta bere artistarik kutune-netako bat Michael Jackson da. Dantzari izatetik abeslari izateko jauzia ematea erabaki zuen, zortea probatze aldera eta *Nire ametsa* izeneko diskoan Daia izenez aurkeztu zuen bere burua: kutsu elektronikoa zuten bere abestiek eta dantzagarrak bezain gaur egungoak ziren kantak eskaini zizkigun.

Nire Ametsa albumaren ondoren, Daia, komunikatzaile polifazetikoak, abeslari eta dantzaria *On Line* lan berria aurkeztuz itzuli da eszenatokietara.

Disko honetan, erritmoaren presentzia izugarria dago, izan ere, dantzalekuetako pistetara zuzenduriko diskoa baita. Bere lehen singleak "Gizon berri bat" izena du eta Daia bere unerik onean aurkitzen dela baieztatu du. Kaleratu zenean, bideoklip harrigarria ikusita, artistaren presentziak nabarmen egin zuen gora komunikabide desberdinetako elkarrizketetan. Aurrekontu altuko bideoklipak estetika futurista, infografia animatuak eta 3 dimentsiotan sortutako irudi konbinatuak ditu eta bere web orri ofizialean doan jaitsi daiteke.

Daia: “Euskaraz abesten dudanean sentitzen naiz erosoen”

Oso artista polifazetikoak zaitugu. Zein da diziiplina guztien artean gustukoen duzuna eta zergatik?

Dantza, horretan hasi nintzelako, baina besteak ere gustuko ditut.

Euskaraz ala ingelesez, zein hizkuntzatan abesten duzu erosoen?

Euskaraz, noski! Nire ama-hizkuntza delako. Baina ingelesez abesten oso gustura sentitzen naiz, batez ere abesten dudanean.

Zure artista gustukoenetako bat Michael Jackson omen da, ba al duzu gustuko artista/talde euskaldunik? Zein?

Gose eta *Sorkun* asko gustatzen zaizkit. Iruditzen zait zerbait desberdina egiten ari direla euskal musikaren arloan.

Zein musika mota entzuten duzu etxean zaudela edo autoan zoazela?

Batez ere martxa daukan musika: dance, funky, musika beltza...

Zein garrantzi ematen diozu abeslari baten irudiarri? Zein da zuk eman nahi duzun irudia?

Abeslarien irudiari asko erreparatzen zaio. Zaindu egin behar da, eta nik eman nahi dudanean irudia zerbait dibertigarria, berria eta gaur egungoa da.

Nolakoa da zure publikoa? Zein adinetakoa?

Adin guztietakoa eta anitza.

Ze proiektu duzu esku artean?

Oraintxe bertan nire bigarren bideoklipa aurkeztu dut eta udarako bira prestatzen ari naiz.

Zer iruditzen zaizkizu *Fama* bezalako telebista-saiolak?

Iruditzen zait ezagutzera emateko oso aukera ona dela, baina sailkatzea oso erreza da. Hala eta guztiz ere, gustatzen zaizkit.

Zenbat casting-etara aurkeztu duzu zeure burua? Izan al zara sekula epaimahaikide? Kontatu zure eskarmentua.

Behin, telesail baterako, baina ez ninduten aukeratu. Oso gaizki egin nuen, ja, ja, ja!! eta epaimahaikide, behin izan nintzen musika-talde bat aukeratzeko, eta oso esperientzia ona izan zen. ■

A2

Gizon berri bat

GIZON BERRI BAT
JAIKO DA
AKATSIK GABE
NIRE ESKUETAN

ORAIN ARTEKOAK
EZ ZEUDEN NAHI DUDAN MAILAN
NIK SORTUKO DUT ORAIN

MAITALE ONA
BENETAKO GIZONA
ZENTZUDUNA

EZ DA IZANGO
HARROPUTZA
NIRE BEHARREN ZAI
EGONGO DA

BELDURRIK GABE
NIREGANA
BEROTU ARTE
LAZTANTZEN NAUENA.

ORAIN ARTEKOAK
EZ ZEUDEN NAHI DUDAN MAILAN
NIK SORTUKO DUT ORAIN

MAITALE ONA
BENETAKO GIZONA
ZENTZUDUNA

Abestiaren arabera, hainbat baldintza bete beharko ditu Daiaren gizon berriak. Hurrengo zerrendatik zein ezaugarri aipatzen dira eta zein ez hitzetan?

- Ez da akasduna izango. ☐
- Amorante ona izango da. ☐
- Ikasketa-maila handikoa izango da. ☐
- Egiazko gizona izango da. ☐
- Zentzuzkoa izango da. ☐
- Ez da harroa izango. ☐
- Laztan egingo duena izango da. ☐

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

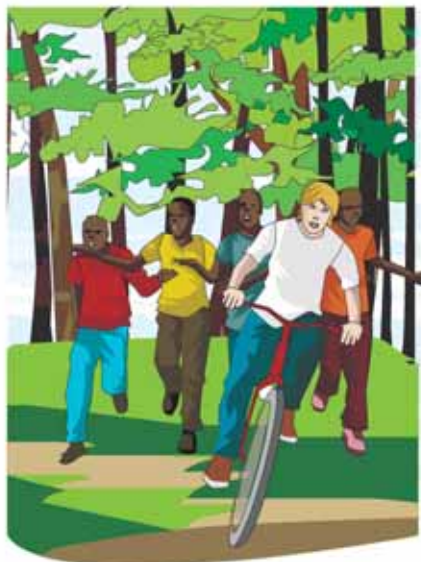
Abeslariari buruzko informazio gehiago:
<http://www.rundown-e.com/daia> helbidean.

13. afala: Egurgileen eta Ziklozirkusen arteko eztabaida izango da afal honetako gai nagusia. Izan ere, zuhaitzak moztzen harrapatuko baitifutxo honek.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

BAINA ZER ARI ZARETE?!!!

GU BAKEAN UTZI,
LANEAN ARI GARA.

MUNDUA TXIKITZEA EZ DA
LANA. BASO HONETAN EZ
DAGO ZUHAITZAK MOZTERIK,
HONANTZA NENTORRELA
IRAKURRI DUT; ZUEK OSO
ONDO DAKIZUE.

EZ ZAITEZ GURE
ARAZOETAN SARTU, EDO
ZURE BIZIKLETA ERE
TXIKITUKO DUGU. FAMILIARI
JATEN EMAN BEHAR DIOGU.

ZURE MEHATXUEK EZ NAUTE
BELDURTZEN, BAINA, NIRE
BIDELAGUNARI EZER EGIN
BEHARREAN, HOBE DUZU
NEURI BURUA MOZTEA.

GELDI BLOK!

A2 1.- Ziklozirkusen metafora

Oso modu metaforikoan hitz egiten dio Ziklozirkusek Wangariri. Azter ezazu berak esandakoa eta ondorengo esaldiotan dauden hutsuneak betetzen saia zaitez:

- 1.- Ziklozirkusen ustez, Wangari urakanak suntsituko ez duen da.
- 2.- Ziklozirkus, zuhaitz sendorik ez duen batetik dator.
- 3.- Ziklozirkusek dena utzi eta barrena zuhaitz sendoak bilatzeari ekin zion.
- 4.- Ziklozirkusen ustez, da bilatzen ari zen zuhaitz sendo horietako bat.

A2 2.- Egurgileekin hizketan

Esan ondoko esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Basoan zuhaitzak moztea galarazita dago.	☐	☐
2.- Egurgileak mehatxu egiten dio Ziklozirkusi.	☐	☐
3.- Egurgileak familiaren aitzakia jarriko dio.	☐	☐
4.- Ziklozirkus kikilduta geratuko da.	☐	☐
5.- Ziklozirkusek burua moztuko diola esan dio egurgileari.	☐	☐

A2 3.- Wangariren proposamena

Eztabaida ikusita, egurgileei hitz egitea erabakiko du Wangarik. Lehenik eta behin, afrikar esaera zahar bat gogoratuko du:

“Elefanteak borrokan hasten direnean belarrarentzat dira kalteak”

Zein da, zure ustez, esaeraren esanahia? Aukera ezazu:

- a.- Borroka batean normala da belarra zapaltzea.
- b.- Indartsuenen borrokak, azkenean, ahulenei pairatzen dituzte.
- c.- Elefanteen borroken ondorioz, gero eta belar gutxiago jaiotzen da.

Bigarrenik, gonbitea luzatuko die Wangarik egurgileei. Zein?

- a.- Zuhaitzik botatzen ez badute, landareak oparituko dizkie Wangarik.
- b.- Nahi adina zuhaitz botatzeko baimena emango die, trukean beretzat lan egiten badute.
- c.- Zuhaitz bat botatzen badute, bere ordez beste bat landatuko dute.

Testua eta argazkiak: Juanjo Dorronsoro

Kubo-Kutxan: Intangibles in Terra Australis

"Nola indigenek, hala ez-indigenok, gure jatorriaren kontzeptua bilatzen dugu, gure tokiarena, bai ametsetan definituta ageri delako, bai nazioak edo herrialdeak edo baita gure kaleko helbideak ere definitzen dutelako."

Gavin Malone

Giz da erraza Donostian Australiako artisten artelanak ikustea. Ezta ere Australiatik etortzea garai bateko herri zaharren eta egungo berriaren batasunaren mezuarekin. Australiarren arimaz ari dira pintore, eskultore eta argazkilaria hauek. Gizarte berriaren izpiritua eta arnasa lehenarekin eten gabe sortu nahi dute. Artelan hauetan beraien herriko soinuak, kontuak, sinesteak, lana eta biziera islatzen saiatu dira.

Australiako biztanleak munduko ertz desberdinetatik etorritakoak dira. Aborigenen ohiturak eta kolonoenak elkarrekin nahastean sortu da XXI. mendeko errealitate soziala. Horregatik, kultura honen ezaugarria aniztasuna da. "Intangibles in Terra Australis" erakusketak forma zaharrak eta berriak txertatu ditu egungo materialak eta teknikak erabiliz.

Mota honetako erakusketarik ez dute inoiz egin australiar artistek. Hau da estreinakoa. 2008ko otsaile-

an Australiako lehen ministroak egin-dako hitzaldiaren ondorioz sortu zen. Orduan bururatu zitzaizen indigenen eta ez indigenen adierazpen teknikak elkartuz artelanak sortzen hastea.

Kursaaleko lehen aretoan Malonen argazkiak daude. Australiako mendi eta bazterren irudiak dira. Areto nagusian, besteak beste, L. Furler-ek eta F. Rangers-ek margotutako zenbait paisaia, puntulismoaren teknikaz baliatuz asmatutako irudiak. Koadro figuratibo eta abstraktu hauek paperez eta teknika mistoz daude gauzatuak. Oso kolore biziak erabiltzen dituzte beraien oihaletan. Irudien esanahiak bizi diren lurrarekin du zerikusia. Eskulturak gela desberdinetan daude banatuak. Zuntz naturalez, papier mâché-z, eukalip-to-hagaz eta altzairuz egindakoak dira. Eskulturen formak oso sinbolikoak dira.

25 artista hauetatik Marinka Baker, Wingu Tingima eta Tiger Palpatjaren pinturak aipatu nahi nituzke,

besteak beste. Oso lan esanguratsuak dira. "Kuru Ala" Tingimaren koadroak emakumeen leku sakratu baten istorioa islatzen du. Izarrez betetako tokia. Marinka Bakerren "Pukara" obrak, berriz, bi suge-gizonen sortuntza-istorioa da. Suge-gizonak Pukaratik Karu Alara joan zirenekoa. Bidaian harritura geratu ziren basamortuko belarrak euria egitean hartutako berdetasunarekin. Edertasun handiko akrilikoa da. Tiger Palpatja margolariak kultura tradizionala maite du, batez ere, mendiko bizimodua. Ardiei ilea moztzen jardun zuen gaztetan eta abereekin zuen harreman hori mihisean primeran gauzatzeko.

"Intangibles in Terra Australis" erakusketan artista bakoitzak bere ingurune kultural eta geografikoaren ikuspegia azaltzen du.

Kubo-Kutxako erakusketa ekainaren erdira arte dago ikusgai. ■

Marinka Baker "Pukara" (2009)

Tiger Palpatja "Wanampi Tjukurpa"

ARGITALPEN BERRIAK

A2 Euskal Herria Anitzak Kolektiboa
Bunpada Sound, 2010

Bunpada Sound taldeak, *Anitzak* izeneko ekimenaren laguntzarekin, "Euskal Herria Anitzak Kolektiboa" izena duen CDa aurkeztu du. Euskal musikari ezagun batzuk, hala nola: Asier Ercilla, David Nanclares (Kukuma, Fran Lasuen) edo Endika Abella (121krew, Bertsound), elkartu dira proiektu berri honetan, aniztasuna ardatza duen musika eta hitzak plazaratuz. Horretarako, bertako eta beste jatorrietako musikarien laguntza izan dute. Batzuk aipatzearen: Euskal Herria, Maroko, Angola, Kantabria, Irlanda... etab. Musika mota asko eta beraien artean ezberdinak aurkituko ditugu lan honetan. Adibidez, rapa, mundu osoan zehar entzun daitezkeen rock eta reggae doinuak, euskal musika tradizionala eta munduko beste leku askotatik jasotako ekarpenak (flamenko, rai, ballenato... etab). Munduan zehar bidaiatzeko hamar kanta, beraz.

B2

Irakurri arretaz Muima abestiaren hitzak eta aukeratu kasu bakoitzean zein den hitz egokia:

Muima

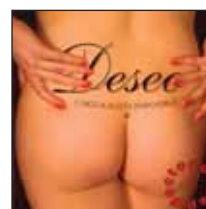
Migrazioa eta aniztasuna/antzinatasuna ez da bakkarririk gizonetzkoen kontu bat,
Ez!
Eguneroko gauza gehienekin gertatzen den moduan gizon sen harroputz/apal honek guztia gure ikuspegitik ikustera eramaten gaitu emakumeari oinarrian duintasuna/ikuskizuna bahituz eta bahitzeko kapazak garenean jakinda eroso sentituz Migrazio prozesuetan emakumeek izan dute egoera aldatzeko Ilunpean/Egunsentian sumatuz eguna bukatu dela geroari helaraziz amets xumeak horrela dugu gure pertsonaia kaleetan barrena pausuak jantziz ausardiaz eta kemenaz.
Hemendik hara handik hona genero arazoak inon ez dira mokoak kasu mordoak laga zure harropuzkeria/umiltasuna txokoa guztiak berdinak izan nahi dugu jokoa

A2 Ia denaren historia labur bat
Bill Bryson
Elhuyar, 2010

Mundu mailan *Best seller* izatea lortu duen liburu honetan, anekdota interesgarriez osatutako zientziaren historiaren laburpen zoragarria eskaintzen digu Bill Brysonek. Zientziaren hainbat arlo eta pertsonaia jorratzen ditu, oso modu entretenigarrian eta irakurlea zientziaren historiaren inguruko bidaia zoragarrian murgiltzea lortzen du. Zientziaren dibulgazioan interesa duen edonorentzako moduko lana.

A2 Deseo, cartografía imposible
Doctor Deseo
Baga-biga, 2010

Doctor Deseo talde bilbotarraren hamabigarren diskoa da *Deseo, cartografía imposible* izenekoa. Lan honetan hamar abesti aurkituko ditugu, dantza egiteko, jira eta biraka ibiltzeko, gure gorputz atalak mugituz, bizirik gaudela sentiarazteko. Hamar abesti desioaren lurraldean, desirarekin eta desioaren gainean. Estilo ezberdinak uztartzen ditu diskoak: Fender gitarrek rock and rollaren jatorria gogorarazten digute, baina flamenko-zertzeladek hegoaldea ekarriko digute gogora, mila eta bat gauak gogorarazten dituzten soinu arabiarak entzungo ditugu eta.

Diskoan euskaraz dagoen abesti bakarra aukeratu dugu tarte honetarako, ariketa bat egin dezazun.

B1

Abestitik kanpo utzi ditugu 5 hitz hauek. Esanahiari errepatu eta nor bere lekuan kokatzen saia zaitez.

dardara, alua, zelan, ahotik, zaurira

Sodomako sagarra

Egizu mihi tontorra1..... atera
Eta eroan horko nire2.....
Senti egizu zeu zarela zakila
Neu naizela orain3.....
Begira zelan garen
Elkarren ispilua
Sentiarazi egidazu4..... egiten duen
Ispiluetan munduak5.....

BURUHAUSTEA

Logela ilun-ilun dago, erabat. Armairura joan zara eta goiko tiradera ireki duzu. Bertan 10 galtzerdi-pare zuri eta 10 galtzerdi-pare beltz dituzu. Zenbat galtzerdi hartu behar dituzu ziur egoteko kolore bereko pare bat daukazula? Ez ahaztu gela ilun-ilun dagoela.

NON EGITEN DUTE LAN?

Non egiten dute lan profesional hauek? Segidan duzun koadroan beren lantokien izenak osatzeko behar dituzun silaba guztiak aurkituko dituzu (kontuan izan bukaerako artikulurik (-a) gabe idatzi ditugula. Osatuko al dituzu denak?

Profesionala	Lantokia
1. Sendagilea	
2. Euskara-irakaslea	
3. Zerbitzaria	
4. Harakina	
5. Zapata-saltzailea	

OS	DA	PA	LE
TXE	HA	GI	TA
KAL	GI	TA	TE
PI	TE	DEN	ZA
EUS	RA	TE	JA

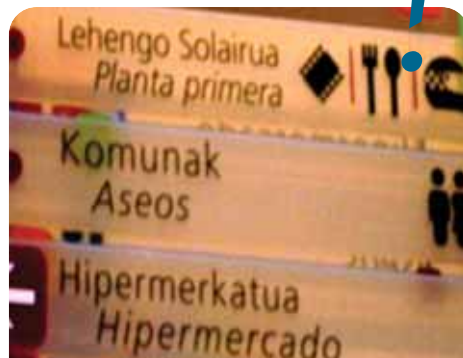
LETRA-ZOPA

Dortoka honetan ageri diren 6 animaliak BIDAIA sailetik hartu ditugu. Ea zopan aurkitzen dituzun!

I	D	H	J	K	O	B	T	A	I
N	Z	N	I	B	A	T	R	E	G
O	O	U	N	A	M	X	A	K	U
U	X	T	R	O	Z	O	Z	I	A
G	I	G	T	D	T	N	I	N	N
N	A	U	Z	T	E	T	U	T	A
A	O	Z	A	R	R	A	M	X	D
T	G	A	N	O	A	G	R	A	J
S	N	N	G	A	K	E	D	E	D
Z	A	E	A	K	O	T	R	O	D

ARGAZKI-KLIK!

Aurkeztan dizugun argazkiaren euskarazko testuetan akats bat dago. Esango al duzu zein den?

Hemen idatzi:

.....

Ikaslearen koaderno

HADE 411

EUSKARA HOBETZEN

Ale honetan, honako moldeak izango dituzu hizpide:

- Azterketa idatzia
- Pronto egon/eduki
- Ez da parte onekoa

Irakur itzazu azalpenak, eta ondoren, praktitarako proposatu dizkizugun ariketak osatu. Badakizu, bestalde, Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) *ikas-materialen* atalean aurki ditzakezula, argibidez eta entzungaieiz horniturik.

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

[Azterketa idatzia]

Hizkuntzak baditu bere maratilatxoak, eta, batzuetan, kontuz ibili behar da. Honatx ale honetako aztergaia: nola esango dugu, "idatzizko azterketa" ala "azterketa idatzia"?

Galderaren koska garbi legoke. Ahoz egiten den azterketari "ahozkoa" esaten badiogu, —"ahozko azterketa", alegia—, zergatik ez idatzizkoari "idatzizko azterketa" esan?

Egia esan, badu horrek bere logika, eta gaizki ere ez dago gaizki "idatzizko azterketa" esatea. Baina, kontua da joskera horrek ez duela tradizio handirik, eta, beraz, jatorragoa dugula aipatutako adibidean bigarren modua.

Beraz, "idatzizko azterketa" esatea baino hobe "azterketa idatzia" esatea.

"Idatzizko proba" esan beharrean "proba idatzia" esatea hobe.

Eta "idatzizko testua" esan ordez "testu idatzia".

Itzuliko al dituzu esaldiok?

1.- Hay que presentar esta información por escrito.

.....

2.- Mañana tenemos el examen oral.

.....

3.- Intentaré mejorar mis textos escritos.

.....

4.- La prueba escrita de C1 es en Baracaldo.

.....

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

[Pronto egon / eduki]

Hitza irakurrita, gaztelaniazko *pronto/rápido* hitzaren kidea dela pentsa liteke, hau da, denbora adierazteko balio duela ematen du, baina ez da horrela gertatzen.

Ikusi adibideak:

Abiatzeko pronto al zaude?

Pronto daukat agindu nizun lana. Gaur jasoko al duzu?

Kostatzen zaizue pronto egotea! Berandu gabiltza!

Pronto egon/eduki egituraren esanahiari tankerarik hartu ez badiozu, hementxe duzu hiztegiak dioena: *Prest egon, eduki.*

Saia zaitez esaldiok itzultzen:

1. Venimos enseguida. O sea, estate preparado/a.

2. ¿Ya has preparado la ropa de la/el niño/a?

3. ¡Ya me gustaría tener todo preparado!

4. ¿Estás preparado/a? ¡Vamos, pues!

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

[Ez da parte onekoa]

Euskaraz "parte" hitzak zenbait adiera ditu. Batetik, "zatia" adierazten du, adibidez, "zorren parte bat kitatu", eta, bestetik, "aldea" edo "alderdia", esaterako, "Euskal Herriko parte honetan ez da egundo sagarrik falta izan", edo "goiz parteko saioa da gehien gustatu zaidana". Zer esan, ordea, esaldi honi buruz: "ez da parte onekoa"?

Bada, aipatu ditugun bi esanahi horietatik bigarrena dagokio "ez da parte onekoa" esaldiari; hau da, dena delako zerbait ez dela alde edo alderdi onekoa adierazi nahi du.

Nola esan euskaraz,

1. una parte de la deuda:

2. en la zona de Baztan:

3. en la temporada de verano:

IKUSIZ IKASI

Ale honetan, euskara nolako hizkuntza iruditzen zaion azalduko digu ikasle batek. Ikusiko duzue, iritzi hori eman aurretik euskara ikasten emandako ibilbidearen berri emango digu eta ibilbide neketsua izan den aldetik euskara zail geratu zaio. Baina ez du etsitzeko asmorik eta hurrengo idazlanaren izenburua zein izango den ere adierazi digu.

Irakur ezazu idazlana eta erreparatu azpimarratu ditugun egiturei:

1

EUSKARA, HIZKUNTZ ZAIL HORI!!!!

Feli naiz eta nahiz eta Donostian jaio, Tolosaldean bizi izan naiz Pasaia eta gero Lezora etorri nintzen arte. Hango ingurua euskaduna izan arren, **nire ingurukoak erdaldunak ziren eta ni ez nintzen euskeraz ari**, bakarrik ikastolan ikasgai bezala.

Nire amak argi zeukan etorkizunean lan on bat izateko euskara jakitea ezin bestekoa izango zela eta hamabi urte nituela, akademia batean nire izena eman zuen eta han 2 urte eman nituen euskara ikasten, astean hiru egunean.

Bi urte horiek pasa ondoren, Tolosako Udal euskaltegia joan nintzen urte bat bakarrik. Izan ere, institutoan ingelesa ikasten nuen eta ikastolan frantsesa ikasi nuenez, nire ingeleseko maila oso baxua zen, horregatik euskara ikasteari utzi behar izan nion ingelesa gaintzeko. **Gauzak horrela, urte batzuk pasa nituen euskararekin harremanarik izan gabe, institutoko ikasgaia izan ezik.**

Urte batzuk pasa ondoren, ikastaro trinkoa bat egin nuen uda batean. **Gero urte asko pasa ziren berriro euskara ikasteari ekin ahal izan nion**, lanaren ordutegi arazoengatik, batez ere.

Orduan, Pasaian bizi nintzenean, jakin nuen Udalako euskaltegian bazegoela talde bat goizeko 7tatik- 9k arte, nire etxe ondoan gainera. **Dena nire aldetik zegoenez**, apuntatu nintzen eta 2 urte eman nituen. Hemen, PL2 lortu nuen.

Aitortu behar dut, 2 urte horiek oso gogorrak izan zirela niretzako, ez baitnuen nahiko lo egiten eta atsedean bat behar nuen oso nekatuta nengoen eta.

Bi urte pasa ondoren, lanaz aldatu nintzen eta honekin batera, ordutegi egonkorragoa etorri zen. Horretaz aparte, euskara jakitea oso garrantzitsua da. Izan ere, 2. perfila eskatzen dute ia lanpostu guztietan, baina nire ustez, nik dakidana ez da nahikoa euskaraz bizitzeko, erderaz askoz hobeto moldatzen naizelako eta ahal dudanean erderaz hitzegitera pasatzen naiz.

Horregatik, aurtun Errenteriako euskaltegia joaten naiz eta nire asmoa da ondo ikasi arte joaten jarraitzea. Nire helburua ez da EGA ateratzea, baizik eta euskaraz, erderaz hitzegiten dudanez bezala hitz egitea.

Dena den, **garai honetan tituloak oso garrantzitsuak direnez, saiaturko naiz lortzen, bada ez bada ere**, agian etorkizunean behar izango dut eta.

Beno bada, hau izan da orain arte euskararekin izan dudanez harremana, etorkizunean izango dudana, beste batean kontatuko dizuet, oraindik urte batzuk geratzen zaizkidala jakin badakit eta.

Hori bai, subjuntibera menperatzen dudanean, hurrengo idazlanaren izena honako hau izango litzateke: EUSKARA, HIZKUNTZ ZAIL HORI..... EZ DA IKASTEKO EZINEZKOA !!!!!

Hementxe dituzu nabarmendu ditugun hainbat egitura. Badira idazlanean bes-telako txikikeriak, baina horiek ez ditugu aztertuko une honetan. Jarraian ditu-zun hauetan saia zaitez zure ustez hobetu beharrekoak hobetzen edo zuzen-tzen. Horretarako, berridatz ezazu esaldia:

- Nire ingurukoak erdaldunak ziren eta ni ez nintzen euskeraz ari.
.....
- Gauzak horrela, urte batzuk pasa nituen euskararekin harremanarik izan gabe, institutoko ikasgaia izan ezik.
.....
- Gero urte asko pasa ziren berriro euskera ikasteari ekin ahal izan nion.
.....
- Dena nire aldetik zegoenez.
.....
- Aitortu behar dut, 2 urte horiek oso gogorak izan zirela niretzako, ez bait-nuen nahiko lo egiten.
.....
- Bi urte pasa ondoren, lanaz aldatu nintzen.
.....
- Garai honetan tituloak oso garrantzitsuak direnez, saiatuko naiz lortzen, bada ez bada ere.
.....

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

Konturatu al zara “titulo” eta “instituto” hitzak euskarak hartzen dituenean zer gertatzen den amaierako bokalarekin:

Titulo: Titulu

Instituto: Institutu

Errepasa itzazu gaztelaniazko hitzen bukaera hauek eta ikusi euskarak nola jaso dituen. Arau orokor gisa esan dezakegu –o –u bihurtzen dela. Baina, salbuespenak ere badira:

- -ado: *jubilatu, abonatu, amortizatu...*
- -ajo, -ejo, -ijo, -ujo: *kontrabaxu, konplexu, luxu...*
- -ulo: *kalkulu, titulu, kapitulu, zirkulu, artikulatu...*
- -ento: *dokumentu, departamentu...*
- -ato: *datu, aparatu, kontratu...*
- -eto: *dekretu* (baina *neto, alfabeto, epiteto...*)
- -ito: *kreditu* (baina *granito, mito, errito...*)
- -uto: *minutu, estatutu, absolutu*
- -cto: *produktu, proiektu, objektu, ediktu, efektu* (baina *dialektu, arkitekto*)

▶ IDAZTARAUAK

> ERREPASOA

Euskaltzaindiak argitara eman dituen hainbat arauen errepasoa egiteko asmotan, hona hemen zenbait esaldi. Saia zaitez arau okerrak atzematen. Gaizki dauden esaldiak behar den bezala berridatzi:

1. Esan esaldiak zuzenak ala okerrak diren:

	Zuzena	Okerra	Zuzenketa
1 30 euroko prakak dauzka.	☐	☐	
2 6.000 eurotako autoa erosi du.	☐	☐	
3 Ehun kiloko zakuetan sartu dute irina.	☐	☐	
4 Hamabost urteko neska etorri da.	☐	☐	
5 Hamar kilometrotako ibilbidea osatu dugu.	☐	☐	
6 Hilabete batetako oporrak hartu ohi ditugu.	☐	☐	
7 Horrek 5.000 euroko prezioa du.	☐	☐	
8 Lau herritako haurrak datoz autobusean.	☐	☐	
9 Lau kilotako umea izan du.	☐	☐	
10 Zortzi eguneko epea dago lana aurkezteko.	☐	☐	

2. Zuzendu oker dagoena, esaldiok berridatziz:

- Nortzuk egin dute sarraski hori?
.....
- Liburu guztiak nahastuta daude. Zeintzu dira gureak?
.....
- Zertzuei lotu behar zaio soka?
.....
- Nortzuri bururatu zaizkio ideia hori?
.....
- Ba al dakizue oparia zeintzuek ekarri duen?
.....
- Zenbatzuk aurkeztuko dira azterketa egitera?
.....

09

Saharai edo *Saharawi*, sahararra, alegia, hitzak "basamortuko jendea" esan nahi du. XI. eta XIII. mendeetan Yemenetik migratu zuten **tribu** arabiarrek Mendebaldeko Saharan bizi ziren Sahjaha talde berberekin elkartu zirenean sortu zen Herri Sahararra. Suni islamikoa zen haien erlijioa eta *has-sanyia* (tradizio berberean sortutako arabiar dialekto bat) **hizkuntza**. Tribu gehienak **nomadak** ziren eta gamelu, ahuntz eta ardiak haztetik bizi ziren. Kanpamentu nomadak ur eta janari bila mugitzen ziren haien abereekin. 1970ko hamarkadan, Espainiako kolonizazioaren ondorioz, saharar batzuk **itsasaldean** finkatu ziren, aurreko bizimodu nomada baztertuta. Hala ere, 1975. urtean, Maroko eta Mauritaniaren okupazioaren ondorioz, milaka sahararrek ihes egin zuten eta Aljeriako basamortuan **babesa** aurkitu. Geroztik zain daude Nazio Batuen Erakundeak (NAE) autodeterminazio-eskubidea gauzatu arte, bere **lurraldera** noiz bueltatuko zain.

11

1.- a / 2.- c / 3.- a

13

Erakutsitako zorrotasunak eta emandako azalpenak eraginda, epaimahaiaren lanak kritika asko jaso ditu.

Arbizak bere burua zorrozat du. Hala eta guztiz ere, beti saiatu da abesbatzei aholkuak ematen eta zertan hobetu dezaketen laguntzen.

Nahiz eta emakume batek kalean bat-batean "tongoa" egin zutela esan, Arbizak irribarre batekin erantzun zion.

26

- 1.- onuragarria
- 2.- ekiditeko
- 3.- motibazioa
- 4.- onena
- 5.- hirutan
- 6.- beroketa
- 7.- talde
- 8.- txikitatik
- 9.- dietarik
- 10.- onartzen

29

1. Ez uste bezainbesteko eragina
2. Gerturatzeko arazorik ez
3. Ur azpiko ikusmira paregabea
4. Erne ilun-bistan
5. Urtetik urtera gero eta bisitari gehiago
6. Neurriak hartu ezean galera handiak
7. Bi ikuspegi kontrajari

Sobera:
Biztanle urgari
Kezka turisten artean

31

Abestiak aipatzen ez duen gauza bakarra da ikasketa-maila handikoa izango dela.

35

- 1.- zuhaitza/arbola
- 2.- toki/leku
- 3.- munduan
- 4.- Wangari

- 1.- EGIA
- 2.- EGIA
- 3.- EGIA
- 4.- GEZURRA
- 5.- GEZURRA

Esaera zaharraren esanahia b aukeran emandakoa da.
Wangarik c proposamena egingo die egurgileei.

37

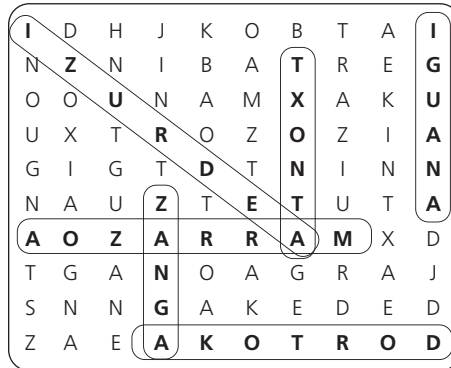
Migrazioa eta aniztasuna/~~antzi-~~
~~natasuna~~ ez da bakarrik gizonezkoen kontu bat,
Ez!
gizon sen ~~harroputz/apa~~ honek emakumeari oinarrian ~~duintasuna/ikuskitasuna~~ bahituz
~~llunpean/Egusentian~~ sumatuz eguna bukatu dela laga zure ~~harropuzkeria/umitasu-~~
~~na~~ txokoan

- 1.- ahotik
- 2.- zaurira
- 3.- alua
- 4.- zelan
- 5.- dardara

38

LETRA-ZOPA

BURUHAUSTEA

Hiru galtzerdi hartu behar dituzu kolore bereko pare bat galtzerdi duzula ziurtatzeko.

NON EGITEN DUTE LAN?

- 1.- Ospitale
- 2.- Euskaltegi
- 3.- Jatetxe
- 4.- Harategi
- 5.- Zapata-denda

ARGAZKI-KLIK

Lehenengo solairua jartzen du kartelean, baina Lehenengo solairua jarri behar zuen zuzen egoteko.

[40-41]

1. **atala: HOBETZEKO OHARRAK**
 1. Informazio hau idatziz aurkeztu behar da.
 2. Bihar dugu ahozko azterketa.
 3. Nire testu idatziak hobetzen saiatuko naiz.
 4. C1 mailako proba idatzia Barakaldon da.
2. **atala: ADISKIDE GAIZTOAK**
 1. Aurki etorriko gara, beraz pronto egon!
 2. Pronto al dituzu haurraren arropak?
 3. Nahiago nuke gauza guztiak pronto banitu!
 4. Pronto al zaude? Goazen ba!
3. **atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK**
 1. Zorraren parte bat
 2. Baztango partean
 3. Uda partean

[42-43]

- Nire ingurukoak erdaldunak ziren eta ni ez nintzen euskaraz **aritzen**.
- Gauzak horrela, urte batzuk pasa nituen euskararekin **harremanik** izan gabe, **institutuko** ikasgai **modura** izan ezik.
- Gero urte asko pasa ziren **eta** berriro euskara ikasteari ekin ahal izan nion.
- Dena nire aldetik zegoenez,
- Aitortu behar dut, 2 urte horiek oso gogorrak izan zirela **niretzat**, ez **bainuen** nahiko lo egiten.
- Bi urte pasa ondoren, lanaz aldatu **nuen**.
- Garai honetan **tituluak** oso garrantzitsuak direnez, saiatuko naiz lortzen, **badaezpada ere**.

[44]

1. Esan esaldiak zuzenak ala okerrak diren:

	Zuzena	Okerra	Zuzenketa
1	X		
2		X	euroko
3	X		
4	X		
5		X	kilometroko
6		X	bateko
7	X		
8	X		
9		X	kiloko
10	X		

2. Esaldiak berridatzi

- 1 Nortzuk egin dute sarraski hori?
Nortzuek egin dute sarraski hori?
Nork egin du sarraski hori?
- 2 Liburu guztiak nahastuta daude. Zeintzu dira gureak?
Liburu guztiak nahastuta daude. **Zeintzuk** dira gureak?
Liburu guztiak nahastuta daude. **Zein** dira gureak?
- 3 Zertzuei lotu behar zaio soka?
Zertzuei lotu behar **zaie** soka?
Zeri lotu behar zaio/zaie soka?
- 4 Nortzuri bururatu zaizkio ideia hori?
Nori bururatu **zaio** ideia hori?
Nori bururatu zaizkio ideia **horiek**?
- 5 Ba al dakizue oparia zeintzuek ekarri duen?
Ba al dakizue oparia zeintzuek ekarri **duten**?
Ba al dakizue oparia **zeinek** ekarri duen?
- 6 Zenbatzuk aurkeztuko dira azterketa egitera?
Zenbat aurkeztuko dira azterketa egitera?

Eman izena udako barnetegi batean!

Informazio guztia www.ikasbil.net helbidean aurkituko duzu

2010eko AZTERKETA-DEIALDIA

Euskalduntzearen lehen, bigarren hirugarren eta laugarren mailak

<i>Lehen deialdiko egutegia</i>	1. maila	2. maila	3. maila	4. maila
Proba idatzia				Ekainaren 5ean
Behin-behineko emaitzak	Ekainaren 11n	Ekainaren 11n	Ekainaren 11n	Ekainaren 28an
Ahozko proba	Ekainaren 24, 25, 26an	Ekainaren 24, 25, 26an	Ekainaren 17, 18, 19an, beharren arabera	Uztailaren 10ean
Behin-behineko emaitzak	Uztailaren 12an	Uztailaren 12an	Uztailaren 12an	Uztailaren 13an
Emaitza orokorrak	Uztailaren 19an	Uztailaren 19an	Uztailaren 19an	Uztailaren 19an

HABE

Deialdiaren testu osoa:
www.habe.euskadi.net